საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

პარასკევი, 12 სექტემბერი, 1919 წ.

ერთობა

ფასი 2 მანეთი

გაზეთი ღირს 1 თვით 50 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი, განცხადების ფასი როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე პეტიტის სტრიქონი ... მანეთი, საჩვლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომისა 60 მანეთი. ნისია განცხადებები არ დაიბეჭდება. რედაქც. და კანტორის ადრესი: რუსთაველის პრ. № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 206 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 206

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გულდამწვარი მშობლები დეკანოზი იოსებ წერეთელი და მეუღლე მისი ოლღა შვილებით და რძლებითურთ აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ მათი დაუვიწყარი შვილის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალების წლის თავზე გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი სოფ. ცხრუკვეთის ეკლესიაზე და მიცვალებულის საფლავზე ორშაბათს, 15 ენკენისთვეს (ახ. სტ.) წირვის დასაწყისი დილის 11 საათზე. (2—1)

გაუბედურებულნი ისიდორე სოფრომის ძე ვარაზაშვილი და შვილები მისი თამარი და სოსიკო აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ მათი ძვირფასესის ცოლის და დედის

ვერა ვარაზაშვილის

გარდაცვალების წლის თავზე გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი სოფ. ცხრუკვეთის ეკლესიაზე და მიცვალებულის საფლავზე ორშაბათს, 15 ენკენისთვეს (ახ. სტ.) წირვის დასაწყისი დილის 11 საათზე. (2—1)

კოოპერატივები

...ენში კოოპერატივები საგრძნობ ძალას წარმოადგენენ. წარსული რეჟიმის ...ს დიდი ენერგია რევოლუციური ...ისა, ამ დაწესებულების გამაგრება ...ლეებაზე იხარჯებოდა. პარტიული ...ები აქ პოულობდენ ლეგალურ საშუალებას ხალხის გაერთიანებას დახმარებოდენ და მათ ცხოვრებაში ახალი სხივი ...ტანათ. ეს იყო ამავე დროს ლეგალური ასპარეზი სახალხო მოღვაწეობის, რაც თავის თავათაც დიდ რევოლუციურ როლს თამაშობდა.

...ტომ გასაკვირველი არაა, თუ რევოლუციის პირველ დღეებში კოოპერატივები ერთი ძლიერი ფაქტორთაგანი აღმოჩნდენ ახალი სახელმწიფოებრივი მუშაობის დასაწყებათ. იგინი მოწვეულ იქნენ დიდი სახელმწიფოებრივი როლის ასასრულებლათ. არ ყოფილა არც ერთი საზოგადოებრივი სახელმწიფოებრივი ორგანო, რომელშიაც ...ი ერთ მთავარ მონაწილეთ არ ყოფილიყვენ. დემოკრატიული ყრილობანი, ...ისათო ორგანიზაციები, და სხვა ...არი დაწესებულებანი უპველეს(?) ...ვდენ კოოპერატივთა დელეგატებს. ...ქედან კოოპერატივი გადაიქცა სახელმწიფოს ერთერთ შემდგენელ ელემენტათ, ისე, როგორც მუშათა საბჭოები, მის პოლიტიკურ პარლამენტებ... და ხშირათ მბრძანებლადაც. მაგრამ ... დემოკრატიული წყობილება ...დათან ძლიერდებოდა, საკუთარ ორგანიზაციებს დაეყრდნო, დამოუკიდებელი, ...და სახელმწიფოებრივი აპარატები ...ნა ერობის და თვითმართველობების ..., და კოოპერატივების ეს უჩვეულო ...ლი, რამდენიმეთ მიიჩქმალა.

...იჩქმალა ამასთანავე ის პოლიტიკური გავლენაც, რომელიც ჰქონდა კოოპერატივებს. პოლიტიკური ცხოვრების ...ერი ერთიანათ ახალ რესპუბლიკურ დაწესებულებებში გადავიდა.

... კიდევ ცოტაა. თვით საზოგადოებრივ ეკონომიურ ფუნქციებშიაც ახალი ...ტი შეეჯიბრა კოოპერატივს, რიგი ეკონომიურ მოვალეობისა მთავრობამ ...იკისრა, რიგი ერობებმა, და ამით ...რო კოოპერატივთა სამოქმედო ასპარეზისა შეიზღუდა. სურსათის განაწილება, ცხოვრებათა გაიოკვება და სხვა მრავალი ეკონომიური საჭიროებანი, რომელ... ომიანობამ დაგვიტოვა — როგორც ...ბი თავის გამანადგურებელ მუშაობ... — ყველა ეს კოოპერატივის გარეშე ...მათ მონაწილეობის მიუღებლათ არ ...დებოდა. დღეს ერობები და მთავრობა სხვა ორგანოები ცდილობენ ...ლი ეს თავის საკუთარ ძალებით ...ვარონ. აქაც კოოპერატივს ჩამოართვა თავის წინანდელი ორეოლი, ...ვენლობა და გავლენა; ამ ნიადაგზე ...ოცენდა ერთგვარი უკმაყოფილება, და ...ველი მიეცა მრავალგვარ გაუგებრობას სახელმწიფო აპარატსა და კოოპერატიულ ორგანიზაციებს შორის.

...ოოპერატივმა და მისმა მოღვაწეებმა იგრძნეს ერთგვარი განმარტოება, ...ოუვა, გულგრილობა მათდამი იმ ...ესებულებათაგან, საიდანაც დახმარებას ხელის გაწვდენას მოელოდნენ. ...ზიციურმა პრესამ და ზოგიერთმა ...ომდა ხალხის გულშემატკივარმა ...ებულა ამ უკმაყოფილებით და ...ულათ შეუდგა აგიტაციას მთა...ისა და კოოპერატივის შორის ...ნობის გასაღვივებლად.

მიზეზით კოოპერატივების გარიყვისა ს. დ. პარტია გამოაცხადეს. ჩვენ გვაბრალებენ კოოპერატივებზე ყალბ შეხედულებას და ცდილობენ თავის უტოპიური წარმოდგენა კოოპერატივზე, როგორც სოციალისტურ იარიაზე და ქვეყნის სოციალისტურათ გარდაქმნის ერთ მთავარ ორგანოზე, სურთ ნამდვილ მეცნიერულ შეხედულებათ გაასაღონ.

ნამდვილათ კი აქ კონფლიქტი იმართება მხოლოდ გაუგებრობაში, ურთიერთის ფუნქცია-მოვალეობის გაუნაწილებლობაში. კოოპერატივები ვერ მიხვდნენ, რომ მათი სახელმწიფოებრივი ფუნქციები დროებითი იყო. სახელმწიფო აპარატის წარმომადგენელნი ხშირათ ამის გამო ვერ მიხვდნენ, რომ კოოპერატივი — ეს ისეთი ორგანიზაციაა ხალხის თვითმოქმედების, რომელიც ყოველთვის შეიძლება გამოყენებულ იქნეს დემოკ. სახელმწიფოში. თუ წინეთ იგი სახელმწიფოს წინააღმდეგ მოხელის ორგანო იყო, დღეს მის თანამშრომლათ უნდა იქცეს. და ამ თანამშრომლობის მოწესრიგება — ერთი მთავარი პრობლემაა მიმდინარე ცხოვრების. ძველი ურთიერთობის რღვევა ჰქმნის ერთგვარ კრიზისს. ახალი ურთიერთობის შემუშავება გაშლის მათ შემოქმედებით ენერგიას და ერთი ორათ გაანაყოფიერებს მის მუშაობას.

ეკონომიური მნიშვნელობა კოოპერატივების, განსაკუთრებით მომხმარებელ კოოპერატივების, დღესაც უცვლელია — ბრძოლა ჩარჩ სპეკულიანტებთან, გადამყიდველებთან, მოსაშვალეებთან და საქონლის პირდაპირი მიწოდება დამმზადებელის ხელიდან მომხმარებლისთვის დღესაც ერთი უდიდესი პრობლემაა ჩვენი ცხოვრების. მთავრობა ებრძვის სპეკულიაციის თავგასულობას მთელი თავის სახელმწიფოებრივი აპარატით, კოოპერატივები თავის ეკონომიური საქმიანობით.

და თუ ეს უბრალო ჭეშმარიტება შეგნებული იქნება და პრაქტიკულ გამოხატულებას მოიპოვებს ჩვენი მთავრობის და თვითმართველობების სამოქმედო პოლიტიკაში, უკმაყოფილების და გაუგებრობის ნაცვლათ, ნაცვლათ ქიშპობისა და კონკურენციისა, მივიღებთ სოლიდარულ მუშაობას ხალხის და დემოკრატიის სასარგებლოთ. ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ამ საკითხს ჯეროვანი ყურადღება ექნება მიქცეული და პასუხისმგებელი მომუშავენი ერობების და კოოპერატივების მოითათბირებენ ერთმანეთში და გამოსძებნიან პრაქტიკულ ნიადაგს ასეთი შეთანხმებული მუშაობისთვის.

ჩვენი ნაციონალისტები

გუშინ თფილისში გაიხსნა რესპუბლიკის ერობათა ყრილობა. ყრილობას მეტად რთული და სერიოზული კითხვები აქვს გასარჩევი. ამ კითხვების სისწორით გადაჭრაზე ბევრია დამოკიდებული ჩვენი ცხოვრების მოწესრიგების საქმეებში. ჩვენი ახალგაზრდა ერობები თითქმის ერთი წლის მუშაობაში იმდენათ გამოიცადნენ, ყოველ შემთხვევაში, იმდენი საჭირ-ბოროტო კითხვებს გაეცნენ, შეისწავლეს და დასვეს დღიურ წესრიგში, რომ მათი გარკვევით და ამა თუ იმ მიმართულების მიცემით — ევეი არაა დიდ სამსახურს გაუწევენ რესპუბლიკას. მარა, როგორც ერთ-ერთ ჩვენს წერილში აღვნიშნეთ, ამ კითხვების გადაჭრაში მხურვალე მონაწილეობა უნდა მიიღონ ყველა იმათ, ვისაც ინტერესებს ჩვენი ქვეყნის აღორძინება.

პრესამ თითქოს მიაქცია ყურადღება ყრილობას და მის საკითხებს, მარა ზოგიერთმა მათგანმა („საქართველო“, „ვოზროჟდენიე“) ესეც ჩვენს წინააღმდეგ საბრძოლველად გამოიყენეს. ს. დ. პარტიამ გაავსო ერობა „ოტბროსებით“, ჩაიგდეს ხელში დიქტატურა, გაამეფეს სოფლის ცხოვრებაში ძველი პომპადურების ვაქხანალია და სხვა.

ამას სწერენ „ვოზროჟდენიეს“ შოვინისტები იმ ერობების შესახებ, რომლებიც წელებზე ფეხს იდგამენ, რომ როგორმე ჩვენი აწეწილ დაწეწილი ცხოვრება სათანადო კალაპოტში ჩააყენონ, მოაწესრიგონ და ა. შ. მტკიცე საფუძველი ჩაუყარონ ჩვენს არსებობას. ჩვენ ვიცით ჩვენი რუსულ-ქართული შოვინისტების მუცლის გვრემა და ამიტომ „ავისა კარგი გაგვიკვირდება, თორემ ავი რა გასაკვირველია“.

„ვოზროჟდენიე“ იმაზეც მოსთქვამს — თითქოს საუკეთესო ინტელიგენტურ ძალებს მართველი პარტია სდევნიდეს და ამიტომ ისინი უსაქმოთ რჩებოდენ. ჩვენ არ ვიცით, რომელ „საუკეთესო ინტელიგენციაზე“ ლაპარაკობს გაზეთი, მარა ის კი ვიცით, რომ ჩვენ მუდამ ვცდილობდით და ვცდილობთ ყველა „საუკეთესო ინტელიგენტებმა“ აქტიური მონაწილეობა მიიღონ ჩვენი ქვეყნის შენებაში. ამ ქორებს დღემდე ფარულათ ავრცელებდენ ჩვენს წინააღმდეგ იმ მიზნით, რომ ასეთი საშუალებით ერთი-ორი პომხრე ჩაიგდოთ(?). დღეს ეს ქორი „ვოზროჟდენიემ“ თავის ფურცლებზე გადმოიტანა და ჩვენი მტრობით დაბრმავებულმა ერობათა ყრილობაც არ დაინდო და ამ „უზარ მოღვაწეებს“ კიდევ ყოფნით სითამამე ქვეყნის მართვა გამგეობას უპოტინონ ხელი.

„ვოზროჟდენიეს“ არც „სახალხო“ ჩამორჩა. დიდი ხანია მან ნიშანში ამოიღო ფოსტა-ტელეგრაფის ოლქის უფროსი დ. მგელაძე და მის წინააღმდეგ პირწავარდნილ კამპანიას აწარმოებს.

„სახალხოს“ აზროვნება და შეხედულება დიდათ არ განსხვავდება „ვოზროჟდენიეს“ აზრებისაგან. ალბათ მასაც ყავს ვინმე „საუკეთესო ინტელიგენტი“ უსაქმოთ და ეს აიძულებს ფოსტა ტელეგრაფის გაჯანაღლებაზე იქ იოს თავი მთელი კვირაობით, მით უფრო, რომ ოლქის უფროსი სოციალ დემოკრატია.

ყოველ მხრიდან სასტიკი იერიშები იმ მძიმე მუშაობის დროს, რომელიც ისტორიამ ჩვენს პარტიას დააკისრა — ერთხელ კიდევ გვავალებს მთელი ჩვენი ძალების ფეხზე დაყენებას და თავის მძიმე უღლის უდრტვინველათ ზიდვას. ჩვენი დაკნინებული პოლიტიკური მოწინააღმდეგენი ჩვენს ლანძღვა-გინებაში ხედავენ თავის ისტორიულ მისიას და რომ მათი ამაღლება მდგომარეობის შეგნებამდე არც ისე ადვილი საქმეა, ამაში ჩვენ დიდი ხანია დავრწმუნდით...

გ ა ნ ი.

პრესა

„ნორ აშხატავორი“ (№ 188) თავის მოწინავე წერილში ეხება „ნეიტრალურ ზონებს“ და, სხვათა შორის, შემდეგს სწერს:

„პოლკოვნიკმა ჰასკელმა ბაქოში ადერბეიჯანთან მოლაპარაკების შემდეგ თავის მოადგილე ფრენზის საშუალებით წინადადება მისცა, რომ შეჩერდეს სამხედრო მოქმედებანი და სადავო ადგილებიც „ნეიტრალურ ზონად“ გამოცხადდეს.

„ამნაირად, სომხეთი გამოიყო ადერბეიჯანის საზღვრებიდან და ის ადგილები, საცა სამხედრო მოქმედებანი ხდებოდა, ესე იგი, შარური, ნახიჩევანი და, შეიძლება, ზანგეზურიც, ნეიტრალურ ზონად გამოცხადდეს.

„საქართველოს და სომხეთის შუა გამოცხადებული ზონაც რჩება კიდევ თავის ძალაში.

„ამ რიგათ, სომხეთი სრულებით სწყდება გარეშე ქვეყნებიდან და თავის მეზობელ რესპუბლიკებიდან ნეიტრალურ ზონის წყალობით. გარდა ამისა შეიძლება, რომ აზერბეიჯანის კონტრ-რევოლიუციონურ პეგებმა(?) და ოსმალურ აგენტების მეცადინეობით ყარსის ოლქშიაც ატყდეს აჯანყება და ჰასკელმა აქაც გამოაცხადოს ნეიტრალური ზონა. მაშინ სომხეთის განცალკევება (იზოლიუცია) სრული იქნება. ამრიგათ სომხეთი უნდა დაიხრჩოს „ზონებში“. ცხადია, რომ სომხეთმა მიაღწია იმ მდგომარეობას, რა მდგომარეობაშიაც იმყოფებოდა ბათუმის ხელშეკრულების წუთში. ესე იგი, იმ მომენტში, როცა გერმანული მუშტი და ოსმალური მახვილი ლაგამ ახსნილი თარეშობდენ ჩვენ ქვეყანაში, ითიშებოდა და ნადგურდებოდა სომეხი მშრომელი ხალხი. იგი გმირულათ იცავდა სარიყამიშთან, კარაკლისთან თავის დამოუკიდებლობას და ფიზიკურ არსებობას. ეს იყო სომეხი ხალხის ფაქტიური დამარცხების და რევოლიუციის ზნეობრივ გამარჯვების დღეები.

„ეხლა კი, სომხეთის მთავრობა სულ სხვა პირობებშია. „მის“ მოკავშირეებს გაუმარჯვიათ და მსოფლიოს ბედ იღბალს სწყვიან, სომხეთის მთავრობა კი, დგას ახლა დამარცხების წინაშე — სომხეთის ბრესტ ლიტოვსკის წინ. ამ ერთი წლის განმავლობაში სომხეთმა „თავის“ მოკავშირე ძალების ძალდატანებით დაჰკარგა სომხებით დასახლებული დიდათ კარგი ადგილები და აქამდე ოსმალეთის სომხობას, ლტოლვილებათ გადაქცეულთ, შეძლება არ აქვთ დაბრუნდენ თავის სამშობლოში მუსტაფა კიამილის და რეუფის და უცნობ ...ების წყალობით.

„ის, რაც ხდება ახლა სომხეთის შესახებ, წარმოადგენს სომხეთის და მისი ხელმძღვანელი ორგანოების წინაშე არა მარტო პოლიტიკურ ცუსიმას, არამედ — წინათვე განზრახულ ეშმაკურ პროგრამის თანდათანობითი ცხოვრებაში გატარებას.

„ნორ აშხატავორი“ ყოველთვის და ახლაც უფრო მტკიცედ დგას იმ თვალსაზრისზე, რომ გარეშე ძალებს და მის სხვადასხვა წარმომადგენლებს კი არა, რომლებიც ბევრს გვპირდებიან, შეუძლიანთ გამოიყვანონ სომეხი მშრომელი ხალხი ახლანდელ მძიმე მდგომარეობიდან, არამედ — თვითონ მშრომელ ხალხს, რომელიც უნდა დაეყრდნოს თავის საკუთარ ძალებს და შინაგან შეგნებას, და ისე გამოჭრას თავისი პოლიტიკური ბედიღბალი. აი ამ მიმართულებით უნდა იმოქმედოს. შინაგანი ორგანიზაცია, მტკიცე კანონზე დამყარებული წესრიგი, თვითმოღვაწეობა და თვითდახმარება, — აი ის პირობები, რომლების საშუალებით სომხეთის მშრომელი ხალხი გაუძღვება თავის მთავრობას და თავის ფიზიკურ არსებობის მტკიცე საფუძვლათ“.

როგორ ავხსნათ ეს ახალი, უჩვეულო კილო და მოულოდნელი აზრები დაშნაკელების გაზეთისა? თუ დაშნაკელებს შეუგნიათ ის უბრალო აზრი, რომელსაც ჩვენ მათ ყოველ დღე ვუმეორებთ, ის, რომ სადავო საკითხების მოგვარება შეუძლებელია უცხო სახელმწიფოების ჩარევით, რომ ეს საქმეა „თვითონ მშრომელი ხალხისა, რომელიც უნდა დაეყრდნოს თავის საკუთარ ძალებს“. თუ ეს ყველაფერი შეუგნიათ დაშნაკელებს, ჩვენ ამის გამო მხოლოდ სიხარული გვმართებს. მხოლოდ ერთი ნაბიჯია კიდევ საჭირო: დაშნაკელებმა საქმეშიაც უნდა გაატარონ ის ჭეშმარიტება, რომელსაც ამ წერილში აღიარებენ, უნდა სამუდამოთ მოსპონ მთელი თავისი ენერგიის დახარჯვა ძლიერ სახელმწიფოთა წინაშე ინტრიგებზე, პოლიტიკის სიმძიმის ცენტრი უნდა გადმოიტანონ მეზობელ სახელმწიფოთა მორიგებაზე და ამნაირათ თავის ფეხთაგან გაიბერტყონ მტვერი იმ პოლიტიკისა, რომელსაც აქამდის ეწეოდენ. შესძლებენ ამას დაშნაკელები? — ღმერთმა ქნას! ეს რომ ასე მოხდებოდეს, მოისპობოდა ერთი მთავარი დაბრკოლებათაგანი, რაც წინ უდგას ჩვენ სახელმწიფოთა მორიგებას.

მთლიანი რუსეთი

„...იკაია როსსია“-ში ცნობილი მონარქისტი ვ. შულგინი იგონებს თუ რა გაკეთებულა ერთი წლის განმავლობაში რუსეთის აღსადგენათ, გასაერთიანებლათ, თვითმპყრობელი მეფის მოსაბრუნებლათ და ხს. იგი დონობლებს ისვრის ყველა იმ ცვლილებების წინააღმდეგ, რაც კი რევოლიუციამ მოახდინა და რასაც ამ ხალხის უფლებათა დაცვა აქვს მიზნად, და, სხვათა შორის, შემდეგს სწერს:

„რა გაკეთებულა ამ მხრივ? ამ საგანზე ბევრი ლაპარაკი საჭირო არ არის. მთლიანობაზე ერთი წლის წინად გაიძახოდა მხოლოდ „როსსია“. ეხლა კი ყველა გაზეთები დიდიდან პატარამდე განუწყვეტლივ ჰკიჟინებენ ამ თემაზე და „მთლიანი რუსეთის“ ლოზუნგი უფრო მსწრაფლად მირბის წინ, ვიდრე გენ. შკუროს პოლკები. ტალღების მიერ გარიყული, სიცოცხლეს ფართხალობს პეტლიურა, უკანასკნელი მოჩიკანი მოლდალეტეთა ტომიდან იგი დამარცხებულია. ტყვილად ცდილობს ყუბანში მაკარენკო არივ-დარიოს ხალხი მოხალისეთა ჯარების ზურგში. რა ბოროტებასაც აკეთებენ ყუბანელი „სამოსტიინიკები“ — ყველაფერი მათვე დაატყდება თავს. მთლიანი რუსეთი, სულ ერთია, იქნება. მაგრამ თუ ყუბანზე რამე მოხდა, მაშინ მეთაურები გაიზიარებენ მოლდალეტეთა ბედს. ყუბანი კი ბოლოს და ბოლოს მიიღებს უფრო ნაკლებ უფლებებსა და თავისუფლებებს, ვიდრე მას ეკუთვნის თავის გმირულ ბრძოლით ბოლშევიკების წინააღმდეგ.

„ტყვილად თამაშობენ კავკასიის რესპუბლიკები ლეკურს და ხანჯლებს აქნევენ. რამოდენიმე ხნის შემდეგ იძულებული იქნებიან ხანჯლები დამალონ და მიიღონ მოსკოვში მუქარა(?) მოდრეკილნი, რადგანაც მხოლოდ რუსეთს შეუძლია გადააჩვიოს კავკასიის ტომები ერთმანეთის ყელების დაჭრის ჩვეულებისაგან ორშაბათობით, სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით, პარასკეობით და შაბათობით, კვირის გამო უკლებლადაც კი...

„გამარჯვებული ხმაურობით ჩაფლავდნენ ყოველგვარი საარჩევნო კოლექტივები სოვდეპიის ტიპისა, ხალხის უფლებების ყველა მოკვეთეთა გასაოცებლად. საშინლად შერცხვენენ ოთხკუდიანი ქაღალდთა საბჭოები, ერობები და დამფუძნებელი კრება 1917 წლისა, მშვიდობიანად გარდაიცვალა დირექტორია, ნახევარ აზია მოვლილი. და ყველა მოლაყბეთა და უსაქმოთა გამოსაჯავრებლად, აგრეთვე ყრუების, ბრმების და ბეცების ჩასაგონებლად დიქტატურა ადის თავის ზენიტისაკენ და ყველას აჩვენებს, რომ რუსეთის არსებობის ელემენტარული პირობები არსებობენ მხოლოდ იქ, სადაც „ბატონობს ერთი“.

პ. ბ. აქსელროდის წერილები

რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის დამაარსებელმა პ. ბ. აქსელროდმა, რომელიც ეხლა ევროპაშია, გამოგზავნა ორი წერილი: ერთი „მეგობრებსა და ამხანაგებს საქართველოში“, მეორე „ნოე ნიკოლოზის ძე ჟორდანიას“. მოგვყავს ორივე წერილი.

პირველი წერილი:

„ძვირფასო მეგობრებო და ამხანაგებო!

შეძლება მაქვს გამოგიგზავნოთ გულითადი სალამი და ვისაუბრო თქვენთან. მაგრამ 20 წამის შემდეგ უნდა წავიდე კონფერენციაზე და მე იძულებული ვარ გაუშვა შემთხვევა, რომ გავძღე თქვენთან წერილობითი საუბრით. გეტყვით თქვენ მხოლოდ, რომ მე არც ერთ წამს ეჭვი არ მეპარება იმაში, რომ თქვენი პატარა საქართველოს და თქვენი საკუთარი, როგორც საქართველოს ხალხის და საქართველოს პროლეტარიატის პასუხისმგებელი ხელმძღვანელების, მეტად ტრაგიკული მდგომარეობის გამო, იძულებული იყავით რა გამოეცხადებინათ მისი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, რჩებოდით და დარჩით ერთგულნი საერთაშორისო სოციალ-დემოკრატიის ჩვენი საერთო დროშისა. ეხლა, როდესაც მე პირადად შევხვდი ჩხენკელს და წერეთელს, მე ისე ვიგრძენი თავი, როგორც მშობლიურ ოჯახში ძველ ახლობელ ამხანაგებში, რომლებთანაც მე დაკავშირებული ვარ ჩვენი პარტიის მთელი წარსულით, რომელსაც „მენშევიკები“ დაერქვა, მაგრამ რომელიც ნამდვილად ანხორციელებდა და ანხორციელებს ნამდვილ საერთაშორისო სოციალ-დემოკრატიის პრინციპებს, სულსა და ტენდენციებს. დიდ სიხარულსა და ღრმა სიმპატიას განვიცდი, როცა მახსენდება, რომ თქვენ ნაციონალიზმის მოლიპულ გზაზედაც კი მოახერხეთ დარჩენა საერთო დროშის ქვეშ რუსეთის სოციალ-დემოკრატიისა, რომელიც სრული სისწორით ატარებს ცხოვრებაში პროლეტარიატის დიდი მასწავლებლების მარქსისა და ენგელსის მოძღვრებას.

მაგრამ უნდა გავათავო. ვერ წარმომიდგენია, რომ ჩვენ დავრჩეთ სამუდამოდ გაყოფილნი ერთი ერთმანეთისაგან და ამიტომ მინდა დავიძახო: გაუმარჯოს ახალ ცხოვრებისათვის აღმდგარ მთელი რუსეთის სოციალ დემოკრატიულ პარტიას და მასში საქართველოს სოციალ-დემოკრატიას.

სულით და გულით გისურვებთ თქვენ, ძვირფასო ამხანაგებო, და მთელ ქართველ პროლეტარიატს ახალ ახალ გამარჯვებებს თქვენი სამშობლოს თავისუფლებისა და სოციალიზმისათვის ბრძოლაში — წინააღმდეგ საერთაშორისო და რუსეთის რეაქციისა.

მარად თქვენი პ. აქსელროდი“.

მეორე წერილი:

„ლიუცერნი, 5 — VIII.

ძვირფასო, დიდათ პატივცემულო და საყვარელო ნოე!

ნებას ვაძლევ ჩემ თავს ასე მოგმართოთ თქვენ, ძვირფასო ჟორდანია, თუმცა ჩვენ არას დროს არ ვყოფილვართ ასე ინტიმიურად დაახლოვებული, მაგრამ ჩემი სულიერი მოთხოვნილებაა ვისარგებლო პირველ შემთხვევითვე, რომ გაუწყოთ თქვენ ჩემი ღრმა სიმპატია და პატივისცემა თქვენდამი, როგორც არა მარტო საქართველოს, არამედ რუსეთის პროლეტარიატის მებრძოლთა ერთი კეთილშობილი წარმომადგენელისა. მივეჩქარები კონფერენციაზე და ამიტომ ვათავებ. გულით და სულით გისურვებთ თქვენ, შეგენახოთ ჯანი და ხალისი, რომელიც ასე საჭიროა თქვენთვის ქართველი ხალხისა და საქართველოს სოციალ დემოკრატიის ინტერესებისათვის. მაგრამ მინდა დავიჯერო, რომ დადგება დრო, რომ თქვენ და ყველა ჩვენი ქართველი ამხანაგები კიდევ მხარ და მხარ იბრძოლებთ სოციალიზმისათვის თქვენ ძველ ამხანაგებთან ერთად რუს. სოც.-დემ. მუშ. პარტიაში.

ღრმად თქვენი მოსიყვარულე პ. აქსელროდი.

ჟურნალ-გაზეთებიდან

დენიკინელების პრეტენზიები ბათუმზე.

ბათუმელ დენიკინელთა გაზეთ „ნაშ კრაი“-ში (№ 108—10 სექტემბერი) მოთავსებულია შემდეგი:

„თფილისის გაზეთები გვაუწყებენ, რომ საგანგებო მატარებლით თფილისში ჩავიდა აჭარლების დელეგაცია, რომელმაც მოლაპარაკება უნდა აწარმოვოს საქართველოს მთავრობასთან ბათუმის ოლქის საქართველოსთან შეერთების შესახებ.

„დილით, ამავე დღეს, თფილისში ჩავიდა ზემო აჭარიდან ჯამალ ბეგი. ქუჩები ბაირაღებით იყო მორთული. ეჭვს გარეშეა, რომ „პირდაპირი მოლაპარაკება“ ამ ძველ მეგობრებს და თანამოაზრეებს შორის, მიზანს მალე მიაღწევს და რამდენიმე დღის შემდეგ თფილისის მთავრობას და პრესას ექნებათ „სრული უფლება“ სთქვან, რომ ბათუმის ოლქის მცხოვრებლებს სურთ შეუერთდენ საქართველოსო. მოჰყვება ამას რაიმე რეალური ნაბიჯები, თუ არა, ჯერ არ ვიცით. ცხადია, რომ თუ კი თფილისის მთავრობას ამ გვარი დოკუმენტი ექნება ჯიბეში, იგი შეეცდება თავისი განზრახვების განხორციელებას, ქართველების მოსაზღვრე ჯარები კი შეუდგებიან თავიანთ საქმეს. რადგანაც აჭარი ქართველ მუსულმანების რეზოლიუცია იწვევს თფილისის მთავრობას „აიღოს საქმე ხელში“, — ცხადია, რომ მთავრობა შეეცდება თავის დიდი ხნის განზრახვა სისრულეში მოიყვანოს და დაიპყროს ბათუმი. ჯერ ჯერობით

დღეს

ავსტრიის ნაციონალურმა ყრილობამ დაადგინა მიღებულ იქნას საზავო ხელშეკრულება.

ბულგარეთს მომავალ კვირაში გადაეცემა საზავო ხელშეკრულების პირობები,

უმაღლეს საბჭოს მოხსენდა, რომ რუმინია უარს არ ამბობს საზავო პირობებზე ხელის მოწერისას.

იტალიური პრესის ცნობით ამიერკავკასიაში გაგზავნილმა მისიამ საყურადღებო მოხსენებები წარუდგინა იტალიის წარმოებისა და შრომის სამინისტროს.

არხანგელსკიდან წავიდა უცხოელთა დიპლომატიური კორპუსი.

საოკუპაციო ჯარები დგანან აქ და ეს არის მიზეზი, რომ ქართველებს ვერ განუხორციელებიათ თავიანთი ზრახვები. ქართველების მოქმედებიდან კი ჩანს, რომ ისინი ისარგებლებენ ინგლისელების წასვლით და როდესაც უკანასკნელი ჯარისკაცი ინგლისისა გავა ბათუმიდან, ამავე დროს ბათუმში ფეხს შემოსდგამს პირველი ჯარისკაცი საქართველოსი არის კიდევ ერთი გამოსავალი: ეს არის ბათუმის დაპყრობა რომელიმე უცხო ქვეყნის ჯარების მიერ. უკანასკნელ დღეებში ლაპარაკობენ, რომ ინგლისელების ადგილს ამერიკელები დაიჭერენო, მაგრამ, ცხადია, რომ ასეთი გადაწყვეტა საქმისა ქართველებს ხელს არ აალებინებს თავიანთ განზრახვებიდან და პირველსავე შემთხვევაში შეეცდებიან თავიანთ მიზნის განხორციელებას.

„ყველასთვის ცხადია, თუ რა შედეგი მოჰყვება ბათუმის საქართველოსთან შეერთებას. ბათუმი სულ ჩაითრიონ პოლიტიკურ ავანტიურაში,—ნაციონალიზაცია და სხვა სიკეთეები საქართველოს რეჟიმისა ყველასთვის ცხადია. მოკავშირეთა სარდლობა შეიტყობს სხვაერთა ნება-სურვილებს და შეეცდება თავისი წასვლის შემდეგაც ბათუმში დარჩეს „სტატუს ქვო“ (ის მდგომარეობა, რაც აქამდის იყო) რუსეთის მთავრობამ ცხადათ უნდა დაინახოს, რომ მუსულმან ქართველების სურვილების განხორციელებას ხელს უწყობენ ის პირნი, რომლებმაც დიდი ზიანი მიაყენეს საქართველოს და რუსეთს თავიანთ მოქმედებით, და ეხლაც ცდილობენ გადაჰკიდონ ერთმანეთს ეს ორი ერი. რუსეთი მოვალეა მიიღოს ყოველივე ზომები და ხელი აალებინოს ქართველებს თავიანთ განზრახვაზე. თუ რუსეთი დაუყონებლივ არ მიიღებს ზომებს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ რუსეთი შეურიგდება ქართველების ბატონობას. რუსეთს აქვს ბათუმზე, როგორც მატერიალური, ისე მორალური უფლებები დაის თავის დღეში არც დაადასტურებს ქართველების მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს. ბათუმის დაპყრობა, ეს ნიშნავს რუსეთის წინააღმდეგ გალაშქრებას და ეს ხდება მაშინ, როდესაც რუსეთი მოწადინებულია ყოველივე სადავო საკითხები ამიერ-კავკასიაში მორიგეობით გადაწყდეს. თუ რუსეთი დაუყონებლივ არ გასცემს პასუხს ქართველებს,—ეს იმას არ ნიშნავს, რომ იგი შეურიგდება ამას და არ შეეცდება ენერგიული პასუხი გასცეს,—როდესაც ხელსაყრელი პირობები დადგება. თვით ფაქტი დაპყრობისა ცხადათ გვაჩვენებს, თუ რა საშუალებით იბრძვის ამიერ კავკასიის დემოკრატია“.

უკანასკნელი ცნობები

მობილიზაცია კასპის იქითა მხარეში.

კასპის იქითა მხარის მთავრობამ მობილიზაცია გამოაცხადა ყველა რუსქვეშევრდომებისა. მობილიზაცია არ ეხება პოლონელებს, ქართველებს, ადერბეიჯანის რესპუბლიკის ქვეშევრდომებს და ადგილობრივ მცხოვრებლებს.

მოხალისეთა გემის დაზიანება.

მოხალისეთა გემი „არაჩი“, პეტროვსკიდან 50 ვერსის დაშორებით, ადგილალისთან წააწყდა ბოლშევიკების მინას. გემი დაზიანდა, აფეთქებამ 5 კაცი იმსხვერპლა, რამდენიმე დაიჭრა.

ბაქოში.

8 სექტემბერს საღამოთი მთავრობის განკარგულებით პოლიციამ დაბეჭდა „რაბოჩი პუტის“ რედაქცია. გაზეთში მოთავსებული იყო ორი წერილი ალიევის და მუსევის მოკვლის შესახებ. მეორე დღეს დახურეს გაზეთი „გოლოს რობიი“.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

11 სექტემბერი.

ბოლშევიკური ცნობები.

მოსკოვი. სექტემბრის 10. (დასაწყისი არ მიგვიღია.) პოლონეთის მთავრობა შეჰპირდა მუშათა და მიწის საკითხების მოწესრიგებას, მაგრამ ბურჟუაზიულ მთავრობას არ სურს ეს დაპირებანი აასრულოს და იმავე დროს მუშათა და გლეხთა პროტესტების ცშინია. ამის გამო ბოლშევიკური გავლენა მუშებზე იზრდება.

პოლონეთის სეიმი ორგვარ ფრთხილ პოლიტიკას ადგია. იქ 3—4 აპრილს კამათი იყო ჩიჩერინის ნოტის გამო. დაბოლოს მიღებულ იქნა დადგენილება, სადაც ხაზგასმულია, რომ პოლონეთი დაპყრობით პოლიტიკას არ აწარმოებს და სამხედრო მოქმედება ამა თუ იმ ოლქის დასაპყრობათ არ არის მიმართული. მაგრამ ის სილეზიის და აღმოსავლეთ გალიციის მიმართ აგრესიულ პოლიტიკას აწარმოებს და საბჭოთა რუსეთს ებრძვის.

ნოვგოროდი. ენკ. 9. გუბ. სასურსათო კომისარი და მისი თანაშემწე პურზე და სხვა სურსათზე სპეკულიაციისა და სიყალბის ჩადენის გამო დააპატიმრეს. აღმოჩნდა ბოროტ მოქმედთა მთელი ორგანიზაცია.

ბალაშოვი. ენკ. 9. სად. ურუპინსკაიას დატოვების დროს ყაზახებმა 60 ებრაელი დახვრიტეს, ყველა დახვრეტილები თითქმის მუშები და მოსამსახურეები არიან.

ბალაშოვი, ენკ. 9. ახალი ცნობები მოდის, რომ დენიკინის ჯარი, რომელსაც დონისაკენ დახევა უწევს, თან და თან ირღვევა.

სამარა. ენკ. 6. რევ. სამხ. საბჭოს წევრმა ანისიმოვმა მირონოვის ავანტიურის შესახებ ლაპარაკის დროს განაცხადა, რომ მირონოვის საქმეს ამ დღეებში მოეღება ბოლო. მის რაზმში 1000 კაცზე მეტი მოკვდა. მირონოვზე შეიძლება ითქვას, რომ ის დემაგოგია. **მოსკოვი.** ენკ. 10. სამხ. ცნობა. ჩრდილოეთის ფრონტი. ჩრდილოეთ დვინის მარჯვენა ნაპირზე ჩვენი შეტევა ძლიერდება. დასავლეთის ფრონტი. რკინის გზის აღმოსავლეთით გდავზე ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა. დრისსის ჩრდილოეთით ჩვენი ჯარი დვინზე გადავიდა და შეტევას განაგრძობს. ვილეიკის მიმართულებით ჩვენ მტრის იერიში მოვიგერიეთ. მტრის რაზმი ბორისოვის ჩრდილოეთით ბერეზინაზე გადავიდა. სამხრეთის ფრონტი. ჩვენ ჩესნოვკა დავიჭირეთ. სუმის მიმართულებით ჩვენ სადგ. ტეტკინო დავიჭირეთ. ჩვენი ჯარი ხოპრის მარჯვენა ნაპირზე გადავიდა და შეტევას განაგრძობს. ცარიცინის რაიონში ჩვენი ჯარი მტერს ებრძვის. ჩვენმა ჯარმა სოლოდნიკი დაიჭირა. ყიზლიარის მიმართულებით ჩვენი ჯარი მიხაილოვსკაზე შეტევაზე გადავიდა, ურალის მარჯვენა ნაპირზე ჩვენ იძულებული შევიქენით სახარნოვსკოე დაგვეტოვებინა. ლბიშენსკის ჩრდილოეთით 60 ვერსზე ჩვენ მტერი უკუ ვაგდეთ აქტიუბინსკის დასავლეთით ჩვენ მხარეზე მტრის 3000 კაცი გადმოვიდა. ტაშკენტის რკ. გზის რაიონში ჩვენი ცხენოსანი ჯარი სოფლებს თავზე დაესხა და დაიჭირა. 2500 ყაზახი ტყვეთ წამოიყვანა აქტიუბინის აღმოსავლეთით ჩვენ მხარეზე გადმოვიდა ყაზახთა ბრიგადა, 1500 ხმლით, ბრიგადის უფროსით და შემადგენლობით ორსკის აღმოსავლეთით ჩვენ მე-26 ყაზახთა პოლკი დაგვნებდა. აქტიუბინსკში მოსულმა დელეგაციამ წინადადება მოგვცა, რომ სამხრეთ არმიის ნაწილი რიცხვით 20,000 კაცი იარაღს ჩაგვაბარებს. ამგვარად აქტიუბინსკში ჩვენ 20,000 ტყვე ჩავიგდეთ ხელში, მტრის სხვა ნაწილებიც მალე ჩაგვბარდებიან. აღმოსავლეთის ფრონტი. ყურგანის და პეტროპავლოვსკის რაიონში ჩვენ მტრის ბრიგადა დავამარცხეთ, წამოვიყვანეთ მრავალი ტყვე იშიმის რკ. გზის ორივე მხარეზე ჩვენი შეტევა გრძელდება. **მოსკოვი** ენკ. 9. ესტონიის მთავრობის სურვილით რუსეთთან საზავო მოლაპარაკება რამდენიმე დღით გადადეს. №-ის არმიის შტაბი. ენკ. 7. დამატებითი ცნობებით, აქტიუბინსკში 8,000 ტყვე წამოვიყვანეთ და მრავალი სამხედრო ქონება. ქალაქის ქუჩებში ბრძოლა იყო. ორსკში ჩვენ სავსე ლაზარეთი მედიკამენტებით და 2000 დაჭრილ ყაზახით ხელში ჩავიგდეთ.

იტალიური პრესის ცნობები.

მართლდება ხმები სერბიელთა მიერ ჩერნოგორიაში ჩადენილ სისასტიკეთა შესახებ.

ვარშავაში მივიდა ამერიკელთა ფინანსიური კომისია, რომელმაც უნდა შეიცვალოს პირობები ფინანსიური მოლავაწეობის გაჩაღებისა პოლონეთსა და ბალტიის მხარეში.

გაზეთების სიტყვით იტალიას მოლაპარაკება აქვს სახელმწიფოებთან ავსტრიასთან ზავის დადების შემდეგ სრულიად გაუქმებულ იქნას პასპორტები.

რეიტერის ცნობით არხანგელსკიდან წავიდა უცხოელთა დიპლომატიური კორპუსი; აღნიშნულ ქალაქში უცხოელ ჯარების ადგილი რუსულმა მხედრობამ უნდა დაიჭიროს.

სამხედრო სამინისტრომ ბრძანება გამოსცა 1894 წელში დაბადებულთა დემობილიზაციის შესახებ.

მომავალ კვირაში დამთავრდება და გადაეცემა ბულგარეთს საზავო ხელშეკრულების პირობები.

როგორც იუწყებიან მილანის გალერეიაში საზარელი აფეთქება მოხდა. ხალხი საშინლად დაფრთხა. გამოირკვა, რომ აფეთქება ანარქისტს მოეხდინა, რომელიც თვითვე გახდა მსხვერპლი ბოროტმოქმედებისა.

ამიერ კავკასიაში გაგზავნილმა იტალიის მისიამ საყურადღებო მოხსენება წარმოუდგინა წარმოებისა და შრომის სამინისტროს.

ფრანგული პრესის ცნობები.

უმაღლეს საბჭოს მოხსენდა, რომ რუმინია უარს არ ამბობს საზავო პირობებზე ხელის მოწერისას. მას მხოლოდ საჭიროდ მიაჩნია ხელმეორედ განხილულ იქნას ამ პირობების 61 მუხლი.

უმაღლესმა საბჭომ განიხილა გერმანიის ცნობა ვეიმარის კონსტიტუციაში ცვლილებათა შეტანის შესახებ და ხვალ ამ საკითხზე მიიღებს თავის გადაწყვეტილებას.

როგორც ამბობენ მარსელში მოსულა გენ. ალენბი. პრესის აზრით გენ. ალენბის საფრანგეთში ყოფნის დროს ადვილათ შეიძლება საბოლოოდ გადაიჭრას სირიის საკითხი.

ავსტრიის ნაციონალურმა ყრილობამ 97 ხმით 23 ხმის წინააღმდეგ (43 თავი შეიკავა) დაადგინა მიღებულ იქნას სენ-ჟერმენში დადებული საზავო ხელშეკრულება.

სამშაბათს დილით შესდგა უმაღლეს საბჭოს სხდომა. განხილულ და მოწონებულ იქნა პირობები ახალშენთა შესახებ, რომელსაც ხელს მოაწერენ ოთხშაბათს.

სამშაბათს დილის ათ საათზე სენ-ჟერმენში მივიდა ავსტრიის წარმომადგენელი რენნერი, ორი ჟურნალისტისა და იტალიელ კაპიტანის თანხლებით. სადგურზე შეეგება საგანგებო კომისარი და წევრი საფრანგეთის დელეგაციისა, რომელთაც რენნერი მიაცილეს მედიჩის სასახლემდე.

10 სექტემბერს სენ-ჟერმენში კლემანსოს თავმჯდომარეობით მოხდება ავსტრიის მიერ ხელის მოწერა საზავო ხელშეკრულებაზე. რუმინია თანახმაა ხელი მოაწეროს მხოლოდ მცირე ცვლილებების შემდეგ, რაზედაც მას უარი ეთქვა, როგორც მასზე ცოტა ადრე ჩინეთს, ჯერ არ იციან მოაწერს თუ არა ხელს რუმინია.

უმაღლესი საბჭო იხილავს გერმანიის უარს მე 60 პუნქტის შეცვლის შესახებ, რომლითაც მას განზრახვა აქვს შეიერთოს ავსტრია.

კინემატოგრაფების გაფიცვა პარიზში გრძელდება.

ტრანსპორტთა და საზღვაო მოძრაობის მინისტრს განზრახვა აქვს ქვა ნახშირი რურის რაიონიდან პარიზში რეინის და მარნის არხების საშუალებით გადაზიდოს. ჯერ-ჯერობით შეიძლება გადატანილ იქნას დღეში 200 ვაგონი; ოქტომბრიდან ტრანსპორტის საქმე დიდათ გაუმჯობესდება.

ახალი ამბები

დღეს, საღამოს სრულ 6 საათზე დანიშნულია ს. ს. დ. მ პ. ცენტრალური კომიტეტის სხდომა. ცეკას წევრებს სთხოვენ უსათუოთ დაესწრენ

✦ **რესპუბლიკის გენერალური შტაბი** აცხადებს, რომ გაზ. „ბორბა“-ს № 203-ში გადმობეჭდილი იყო სომხურ გაზ. „ჰაისტან აშხატავორი“-დან მოწინავე წერილი, რომელშიაც, სხვათა შორის, ნათქვამია: „საქართველოს რესპუბლიკის სამხედრო მინისტრმა ნ. ბ. რამიშვილმა ორჯერ ინახულა ენვერ-ფაშა თფილისში და ერთხელ კი ჰქონდა ამ მხეცთან ხანგრძლივი ბაასი ბაქოში“. გენერალური შტაბის განყოფილება სამხედრო მინისტრის განკარგულებით კატეგორიულათ აცხადებს, რომ ეს ცნობა არის სრული სიცრუე. არსად, არასოდეს და არავითარი მოლაპარაკება ნ. ბ. რამიშვილს ენვერ-ფაშასთან არ ჰქონია.

✦ **სამუსლიმანო საქართველოს დელეგაცია** დღეს ინახულებს საზავო კონფერენციის მიერ დანიშნულ ამიერ კავკასიის უმაღლეს კომისარს შოლკ... კელს და მისტერ ურორდრობს სხვადასხვა საკითხების გამოსარკვევათ; შემდეგ დელეგაცია დაბრუნდება ბათუმში.

✦ ...ქალაქის ... 10 სექტემბერს ქალაქის მოურავი ... ვაჭარ-მრეწველთა კავშირის ... ბინის ... ბინის ... მილიტარულ გადასახადის შესახებ კავშირის მიერ აღძრულ შუამდგომლობაზე მოლაპარაკებლათ. ამ შუამდგომლობაზე ქალაქის გამგეობას არავითარი დადგენილება არ გამოუტანია. ქალაქის მოურავმა ნება დართო მათ ვაჭარ-მრეწველთა კავშირის ზედამხედველობით დღეს ხელ-ახალი განაწილება სანიტარიულ გადასახადისა გადამხდელთა თითო ჯგუფის ფარგლებში. ხოლო შემდეგ ამისა სულ მოკლე ხანში აცნობონ ქალაქის მოურავმა ნება დართო აგრეთვე ზემოხსენებულ კავშირს შეიტანოს გადამხდელთა სიაში სპეკულიანტები, რომელთაც კი აქვთ უძრავი ქონება, ე. ი., კაპიტალი რაიმე სახით. ეს სპეკულიანტები უნდა შეუერთონ რომელიმე ჯგუფს. ვაჭრებს ნება მიეცათ გადასახადის ერთი მესამედი შემოიტანონ 10 დეკემბრამდე, ხოლო დანარჩენი ... ლავე. ჩეკებით გადახდა შეიძლება ... ლოდ ერთი მესამედისა იმ პირობით ... ჩეკები ადვილი დასახურდავებელი იყოს ყველა ბანკებში.

✦ **ფართლის მიღება.** ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირმა ... თუმში მიიღო დიდძალი მანუფაქტურა (7 ვაგონი), რომელსაც გაანაწილებს კოოპერატივებთა შორის. ფართალი ინგლისიდან არის მიღებული. კარგი ხარისხის არის და დღევანდელ ბაზრის შედარებით იაფიც იქნება.

✦ **ნიხრი გააუქმა ქალაქის გამგეობამ** ყველზე, კარაქზე და ერბოზე.

✦ **გერმანიიდან დაბრუნდა** სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ინჟინერი არჩილ მეტრეველი, რომელიც ამ დღეებში შესაფერ მოხსენებას წაუკითხავს პალატას. მან ჩამოიტანა მრავალი კომერციული და სამრეწველო ცნობები, რომლებიც მიეცემა მსურველთ პალატის ბინაზე

✦ **კრება.** დღეს, 12 სექტემბერს საღამოს 6 საათზე დანიშნულია საქ. მუშ. პროფ. კავშ. სოც. დემ. ფრაქციის კრება.

✦ **კაპელა ფრონტზე.** გართულმა კაპელამ 7, 8 და 9 სექტემბერს გამართა ფრონტზე სამი კონცერტი, ჯარისკაცები დიდათ ნასიამოვნები დარჩენ და ... ველი ტაშით აჯილდოვებდნენ. ... კაპელას ხელმძღვანელ კომპოზიტორს არაყიშვილს, ისე ყველა მონაწილეს.

✦ **სტუდენტთა საყურადღებოდ.** სტუდენტებს, რომლებიც დაავალეს სახელმწიფო უნივერსიტეტში ... ტებათ ჩარიცხვის თხოვნის ... სთხოვენ შეიკრიბონ დღეს 12 ... სტუდენტების სამკითხველოში კავკასიის უნივერსიტეტში საკითხების გასარკვევათ სახელმწიფო უნივერსიტეტის პოლიტიკურ ...

✦ **შეცდომის გასწორება** ... ჯულელის წერილის მეოთხე (ვ...

გერმანიის რევოლიუციიდან

დემოკრატიული რესპუბლიკა, თუ საბჭოთა დიქტატურა?

I

ომს ბარბაროსობის გამოხატულებათ სთვლიან. მართლაც, აურიცხველ ადამიანთა მსხვერპლი, რომელიც მას მიაქვს, უსაზღვრო ნივთიერ სიმდიდრის განადგურება, ზნეობის დაცემა, სიძულვილი ერთმანეთს შორის—ყველაფერი ეს, ცხადია, არ შეეფერება კულტურულ კაცობრიობას.

მაგრამ მასთან არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ისტორიაში ომს გარდა ამ უარყოფითი მხარეებისა, დადებითი შედეგებიც აქვს:

მსოფლიო ომმა, რომელსაც ხუთი წლის შემდეგ, იმედია, ბოლო მოეღო, მიუხედავად იმისა, რომ 8 მილიონი ადამიანის სიცოცხლე იმსხვერპლა, აუარებელი მატერიალური სიმდიდრე შთანთქა,—მან დიდი ისტორიული მისსია შეასრულა. კაპიტალისტურ საზოგადოების ურთიერთობის მიერ წარმოშობილმა, მან ცხადჰყო ურთიერთობის სიდუხჭირე, შექმნა მისი დანგრეული ძალები და კაცობრიობას ახალი ცხოვრების აუცილებლობის პერსპექტივები გადაუშალა. წარმოების უმაგალითო დასუსტება, ფინანსიური სიკოტრე, უმუშევრობა, შიმშილი—აი ომის შედეგები.—

მომავალშიაც ასეთი ეკონომიური წყობილება უნდა დარჩეს, რომელმაც კაცობრიობას ამდენი ტანჯვა მოუტანა?

რასაკვირველია არა! ძველი კაპიტალისტურ სისტემის დატოვება მოისწავებს კრიზისის გაღრმავებას, ხალხის გადაგვარების გზაზე დაყენებას. ჩვენ ვდგევართ დიდი სოციალურ რევოლიუციის ეპოქის წინაშე. ახალი საზოგადოება, რომელიც ძველის მაგივრათ უნდა აშენდეს, არის სოციალისტური საზოგადოება. სოციალიზმი ერთად ერთი გამოსავალია კაცობრიობისათვის. მისი პრაქტიკულათ განხორციელება—მომავლის ოცნება კი აღარ არის ევროპისთვის, არამედ დღევანდელ ისტორიულ მომენტის აუცილებლობა.

ერთად ერთი ძალა, რომელსაც შეუძლია სოციალისტურ წყობილების დამყარება—არის საერთაშორისო პროლეტარიატი. მისი მოწინავე ნაწილი—გერმანიის მუშათა კლასი, დღეს მწვავე ბრძოლაში იმყოფება... ამ ბრძოლისაგან არის დამოკიდებული სოციალიზმის მომავალი.. ყოველი ქვეყნის მშრომელი მასსა, ყოველი სოციალისტი დიდამიწის ზურგზე გულის ფანცქალით ადევნებს თვალყურს გერმანიის პროლეტარიატის გმირულ ბრძოლას.

რვა თვეზე მეტია გერმანიის რევოლიუციის ცენტრში—ბერლინში ვიმყოფებით... რა ხდება ჩვენს გარშემო?..

9 ნოემბრის რევოლიუცია, რომლის შემქმნელი და მატარებელი გერმანიის მშრომელი მასსა არის, იწყებს ახალ ერას კაცობრიობის ისტორიაში. ბრძოლა სოციალიზმისათვის, აი რა აწერია ამ რევოლიუციის დროშას. პირველი საკითხი, რომელიც რევოლიუციის დღიურ წესრიგში იდგა, იყო შემდეგი: რა გვარი პოლიტიკური ფორმა უნდა მივსცეთ ჩვენ მთავრობას, რა ძალებს უნდა ჩავაბაროთ სახელმწიფოს მართვა-გამგეობა, რომ რაც შეიძლება სწრაფათ და უმტკივნეულოთ მივაღწიოთ ჩვენს მიზანს?

ეს საკითხი დიდი ხანია თეორიულათ, პრინციპიალურათ გამორკვეულია სოციალდემოკრატიულ ლიტერატურაში და ერფურტის პროგრამაში ჰპოვებს თავის ნათელ პასუხს. დემოკრატია, ე. ი. მთელი ხალხის სრული თვითმართველობა—შეადგენდა გერმანიის მუშათა მოძრაობის უპირველეს მიზანს. სოციალიზმის განსახორციელებლათ არსებობს მხოლოდ ერთი გზა—დემოკრატია. ეს პრინციპი—სახელმძღვანელო პრინციპი იყო გერმანიის და მასთან საერთაშორისო სოციალდემოკრატიისათვის. რუსეთის მოძრაობამ, რომელმაც პირველათ ისტორიაში უდიდეს სახელმწიფოს მართვა-გამგეობა ერთ სოციალისტურ პარტიას გადასცა, რა თქმა უნდა, თავის გარეგან მიმზიდველობით აღტაცება გამოიწვია ევროპის მუშათა კლასში. აქ არ იციან, რა გზით ჩაიგდეს ბოლშევიკებმა ძალაუფლება ხელში, არ იციან რა მდგომარეობაში ჩაავდო ლენინმა რუსეთის ხალხი, აქ ჰბედავენ მხოლოდ პროლეტარულ მთავრობას, რომელიც გამუდმებით ებრძვის რეაქციას. მართალი ცნობები, რომელნიც რუსეთის სინამდვილეს სისწორით აშუქებენ, ბოლშევიკებისადმი სიმპატიით აღჭურვილ წრეებში ბურჟუაზიის კონტრ-რევოლიუციონურ აგიტაციად მიაჩნიათ. ამ ნიადაგზე წარმოიშვა აქაც მიმართულება, რომელიც ლენინის თეორიულ პლატფორმას სავსებით იზიარებს და საბჭოების დიქტატურის განხორციელებისადმი მიილტვის. ამ მიმართულების იდეური და პოლიტიკური ბელადნი ვერაგულათ მოკლული კარლ ლიბკნეხტი და როზა ლიუქსემბურგი იყვნენ.

მათ წინააღმდეგ თეორიულათ ილაშქრებს მარქსიზმის და დემოკრატიის აზროვნების დიდი მოციქული, ჩვენი ძვირფასი მოხუცი მასწავლებელი კარლ კაუცკი.

მათ შორის სხვადასხვა კომპრომისულ მიმდინარეობას აქვს ადგილი. ჩემ წერილში ამ საკითხის გარშემო ატეხილ იდეიურ და პოლიტიკურ ბრძოლას მინდა მივაქციო ყურადღება.

საერთაშორისო პროლეტარული მოძრაობა უდიდეს მიზნათ ისახავს მთელ კაცობრიობის განთავისუფლებას ყოველგვარ დაჩაგვრისაგან და ექსპლოატაციისაგან, იქნება ის ერთი კლასის, პარტიის, გვარის თუ რასის წინააღმდეგ მიმართული. დღევანდელ ეკონომიურ და ტეხნიკურ პირობების მიხედვით კი, სოციალისტური წარმოების წესი—ერთად ერთი საშუალებაა, რომელიც ამ მიზანს მიაღწევს. ამიტომ სავსებით სწორი არ არის ის შეხედულება, რომელიც სოციალიზმში ჩვენს საბოლოო მიზანს და დემოკრატიაში კი საშუალებას ხედავს, ამ მიზნის განსახორციელებლათ. არა, დემოკრატია და სოციალიზმი—ორივე საშუალებაა ერთი და იგივე მიზნისათვის. განსხვავება მათ შორის სხვა ნიადაგზე ხდება. **სოციალიზმი, როგორც პროლეტარიატის განთავისუფლების საშუალება, წარმოუდგენელია დემოკრატიის გარეშე.**

საზოგადოებრივი წარმოება შესაძლოა არა დემოკრატიულ ნიადაგზედაც არსებობდეს. უფრო მეტი კომუნისტური წყობილება განუვითარებელ პირობებში დესპოტიზმის საფუძველს შეადგენს, როგორც მაგალითად სათემო კომუნიზმი რუსეთში და ინდოეთში.

დღევანდელ პირობებში ამგვარი პატრიარქალური წყობილება, რასაკვირველია, აუტანელია. უკანასკნელ საუკუნეში ფართო მასსის პოლიტიკურ ასპარეზზე გამოსვლა, ხალხის თვითმართველობის განხორციელება შვეიცარიაში, ამერიკაში, ინგლისში, საფრანგეთში, ბრძოლა საყოველთაო საარჩევნო სისტემისათვის, პრესა, მასის პროფესიონალური და პოლიტიკური ორგანიზაციები—ეს ისეთი ფაქტებია, რომ დემოკრატიის აუცილებლობა, მისი ცხოველმყოფელობა რეაქციონერისათვისაც აშკარა ხდება.

მომავალში დემოკრატია უფრო და უფრო უნდა გაღრმავდეს, ხალხის თვითმოქმედება უფრო საფართოვდეს.

„სოციალიზმი ნიშნავს უწინარეს ყოვლისა წარმოების განაწილების ორგანიზაციას საზოგადოების მიერ. ის მოასწავებს მთელი ხალხის ეკონომიურ თვითმართველობას. წარმოების სახელმწიფო ორგანიზაცია ბიუროკრატიის ან ხალხის ერთი ნაწილის დიქტატურის საშუალებით—არ ნიშნავს სოციალიზმს. უკანასკნელისათვის აუცილებელია ფართო მასსის მასის ორგანიზაციული გაწრთვნა, საკმაო რიცხვი ეკონომიურ და პოლიტიკურ ორგანიზაციებისა და მათი სრული თავისუფლება. შრომის სოციალისტური ორგანიზაცია—ყაზარმის ორგანიზაცია არ არის და არც შეიძლება იყოს. უმცირესობის დიქტატურა კი, თუ ის ხალხის ორგანიზაციის თავისუფლებას უზრუნველჰყოფს, ამით თავის თავს ამარხავს. თუ კი ის შეეცდება ამ თავისუფლების შეპოვით გამაგრდეს, მაშინ ის შეაჩერებს სოციალიზმის განვითარებას, იმის მაგივრათ, რომ მას ხელი შეუწყოს“. (კ. კაუცკი „დიქტატურის წინააღმდეგ“).

დემოკრატია გულისხმობს არა მარტო უმრავლესობის ბატონობას, არამედ უმცირესობის უფლებათა დაცვასაც. უმრავლესობა ცვალებადია. თუ უმცირესობის მხარეზე სიმართლე არის, დემოკრატიული წესწყობილება მას ნებას და შესაძლებლობას აძლევს იდეიურ ბრძოლის საშუალებით მოკლე ხანში უმრავლესობათ გადაიქცეს. ეს გარემოება მეტის მეტათ მნიშვნელოვანია სოციალისტურ პროლეტარიატისათვის. იქ, სადაც ის უმცირესობას შეადგენს, დემოკრატია ხელს უწყობს მის უმრავლესობათ გადაქცევას.

და ნუ თუ მიზანშეწონილია ის, რომ მას შემდეგ, რაც სოციალისტურ პარტიას ხალხის უმრავლესობა მიჰყვება, მან დემოკრატია უკუაგდოს, უმცირესობას ყოველგვარი უფლება წაართვას?

1875 წელს კარლ მარქსმა ერთ თავის წერილში გოტის პარტიულ პროგრამის შესახებ პირველათ მოიხსენია „პროლეტარიატის დიქტატურა“, რომელიც უნდა დამყარდეს გარდამავალ პერიოდში, სანამ სოციალისტური საზოგადოება აშენებულ იქნება. ამ სიტყვებზე ამყარებენ კომუნისტები, ბოლშევიკები თავის პოლიტიკურ ფილოსოფიას, როდესაც ისინი დემოკრატიის საყოველთაო არჩევნების წინააღმდეგ იბრძვიან. მარქსს შემდეგ ეს გამოთქმა არ გაურკვევია ნათლად, მაგრამ, რა დენადაც ჩვენ მის და ენგელსის ნაწერებიდან ვიცით, „პროლეტარიატის დიქტატურა“ მათ ესმოდათ როგორც დემოკრატიის წინააღმდეგობა კი არა, არამედ მის ნიადაგზე შექმნილი ფაქტიური მდგომარეობა.

ფრიდრიხ ენგელსმა პარიზის კომუნას უწოდა, როგორც ვიცით, პროლეტარიატის დიქტატურა. რა იყო მერე პარიზის კომუნა? „კომუნა არსებითად მუშათა კლასის მთავრობა იყო“... „..შესდგებოდა პარიზის სხვადასხვა რაიონებში **საყოველთაო საარჩევნო უფლების მიხედვით არჩეულ** ხმოსნებისაგან...“ (კ. მარქსი „სამოქალაქო ომი საფრანგეთში“). მათ შორის 65 რევოლიუციონერი ყველა სოციალისტურ პარტიებიდან და 21 ოპოზიციონერი (15 პირდაპირ რეაქციონერი და 6 რადიკალ-რესპუბლიკანელი) იყო.

1891 წელს ენგელსი სოც. დემ. პროგრამის პროექტის გამო დაწერილ წერილში აშკარად ამბობს: **„დემოკრატიული რესპუბლიკა—პროლეტარიატის დიქტატურის სპეციფიური ფორმა არის“**

„ამ რიგათ მარქსზე და ენგელსზე არ უნდა ემყარებოდენ ისინი, ვინც დღეს დემოკრატიის წინააღმდეგ და დიქტატურისათვის იბრძვიან“ ამბობს კაუცკი.

ბოლშევიკები და კომუნისტები უყურებენ პროლეტარიატის დიქტატურას, როგორც სახელმწიფო მართვაბის თორმეს

ამ შემთხვევაში დიქტატურა ოპოზიციისათვის უფლებების მ...ავს; უკანასკნელს აღარ აქვს არჩევნო უფლება, არც პრესის, ორგანიზაციის თავისუფლება.

მერე საჭიროა გამარჯვებულ ...ტარიატს ასეთი ზომების მიღება, ...და, პროლეტარიატს შეუძლია ...ხნით ჩაიგდოს ხელში უფლება მაშინ, როდესაც ის ხალხის უმრავლესობას შეადგენს, ან ყოველ ...ვაში ხალხის უმრავლესობა თავის ...რიზე ყავს. ვის არ ახსოვს კომუნისტური მანიფესტის სიტყვები: „პროლეტარული მოძრაობა—დიდ უმრავლესობის დამოუკიდებელი მოძრაობაა დიდი ...ლესობის ინტერესებისათვის“.

თუ პოლიტიკურ რეჟიმს ხალხის უმრავლესობაში მაგრათ აქვს ფესვი ...დგარი, მას არ სჭირია დემოკრატიას ხელი შეახოს, უარყოს. მართალია ძალმომრეობის წინააღმდეგ ... ძალა იხმარონ, მაგრამ ეს მხოლოდ შემთხვევაში, როდესაც ეს ძალმომრეობა დემოკრატიულ წყობილების წინააღმდეგ არის მიმართული.

უმცირესობის დიქტატურის ჩუნება მხოლოდ ფიზიკურ ძალით ...გული არმიის საშუალებით შეიძლება, ფიზიკური ძალა კი ბადებს ფიზიკურ წინააღმდეგობასვე. ამ გვარად სამოქალაქო ომი, რომელიც სოციალისტურ საზოგადოების აშენებას პირ შეუძლებლათ ჰქმნის. სოციალისტური ...ლიუცია სამოქალაქო ომს ნიშნავს, არამედ კარგა ხნის ... ეკონომიურ და სოციალურ გარდაქმნას. ის პოლიცე ი წარმოადგენს ... თა ბრძოლას და არა ძმათა შორის „სისხლიო ომს“ მოსწრებულათ შენიშნავს მაქს ადლერი.

დიქტატურის და სამოქალაქო ომის ერთად ერთი შედეგია ეკონომიური განიზმის დაშლა, ადამიანთა ... ოება და ბოლოს სამხედრო დიქტატორის გამარჯვება.

თუ რანაირ შედეგებს მოიტანს ... თი დიქტატურა, რომელიც ხალხის ... ნიშვნელო უმცირესობაზე იქნება დამყარებული,—ეს ლოღიკურათ ... ხდება საერთო პრინციპიალურ ...ლებათა გათვალისწინების შემდეგ.

მ. ხუნ...

(შემდეგი იქნება).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ი გუშინ ჩვენს გაზეთში არეულათ ბეჭდა, რის გამო ამ ადგილს ვბეჭ თ ხელახლად:
ჯ გავიხ ე შტაბის წევრები და რა ენიძე გვარდიელი გარეთ.. გავე ბაღში, იქ სადაც ამას წინეთ სი ას ველაპარაკე...
ენ გადავსწყვიტეთ სიმონას მუხა სკის პატარა ოთახში დროებით მო ება იქვე, შტაბის გვერდით.
.. არ გასულა მისი ოთახში შეყვანი სამი წუთი და გავარდა რევოლვე ... ამხანაგები შევარდენ ოთახში და ს გულ-განგმირული სიმონა. მას და ივებია ორი წერილი...

ქ რ ო ნ ი კ ა.

პარასკევს, 12 სექტემბერს, საღამოს კავშირთა ბინაზე (ყოფილი სასტუმრო „ბომონდის") შესდგება პროფესიონალურ კავშირების საბჭოთა მორიგი სხდომა.

პროვინციის ქრონიკა.

ჩეხატაფონში. მცხოვრებ ს. გაჩეჩილაძეს მოუვიდა მუქარის წერილი, საც მას სთხოვდნენ 60,000 მანეთს. გაჩილაძემ ნებართვა აიღო მთავრობისან იარაღის ტარების, 4 სექტემბერს თავს დაესხნენ ბოროტ-განმზრახველ სროლის დროს გაჩეჩილაძემ მოკლა თი ავაზაკთაგანი, რომელიც აღმოჩნ მე-7 კლასის გიმნაზიელი მდინარაძე, ვით შეპყრეს მისი ამხანაგები: ცქიშვილი, გაჩეჩილაძე და ჭამკვეტაძე. თიანეთის რაიონის საერთო ს. დ რტიულმა ყრილობამ მისალმების დეშა გაუგზავნა ნ. ჟორდანიას.

ა. იუსუბბეკოვის საპატივსაცემო რაუტი.

10 სექტემბერს ქართულ კლუბში ადერიჯანის მთავრობის თავმჯდომარის ნაბ ბეკ იუსუბბეკოვის პატივსაცემად გაირთა რაუტი. რაუტს დაესწრნენ: ნ. იუბეკოვი, აზირ-ბეგ თაიროვი, მ. ბეგ ჯინსკი, ა. სადიკოვი, ად. ხან ხოელი ბ. იუსუბბეკოვის ამალის დანარჩენ წევრნი, აჭარელთა და ბათუმელ დეგაციათა თავმჯდომარენი—მამედ ბეგ შიძე და ჯამალ-ბეგ ხიმშიაშვილი. სტუმრებს შეხვდნენ მთავრობის თავმჯმარე ნ. ნ. ჟორდანია, საგარეო საქთა მინისტრი ე. პ. გეგეჭკორი, შინან საქმეთა მინისტრი ნ. ბ. რამიშვილი, გარეო საქმეთა მინისტრის ამხ. კ. ბ. სატარაშვილი, სახელმწიფო კონროლიორი ფ. გოგიჩაიშვილი. სახალხო განათლების მინისტრის ამხაგი ნ. ცინცაძე, შინაგან საქმეთა მისტრის ამხანაგი პ. ქიქინაძე, სამდრო მინისტრის ამხანაგი გენ. გედეიშვილი, დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარის ამხანაგი ალ. ლომთათიძე, დ. ღამბაშიძე, დამფუძნებელი კრების წევრნი ე. ს. თაყაიშვილი, ს. გ. ივანი, რ. არსენიძე ვ. ბ. გვაზავა, ქართველოს დიპლომატიური წარმოდგენელი ადერბეიჯანში გ. ალშიბაია, ლაქის მოურავი ბ. ჩხიკვიშვილი, გენ. ძე და სხვანი.

რაუტი გახსნა ნაშუადღევს 5 ს. ბ. კვიშვილმა მისასალმებელ სიტყვით იუსუბბეკოვის მიმართ. სიტყვაში ნ აღნიშნა დიდი მნიშვნელობა საქართველო-ადერბეიჯანის კავშირისა.

დ. ვ. აფხაზი იუსუბბეკოვს მიესალმა ტყვით თათრულ ენაზე.

საპასუხო სიტყვაში იუსუბბეკოვმა აღნიშნა, რომ ტყუილათ წერენ ქართულ ერბეიჯანის დაახლოვების დაგვირინებას მხოლოდ ამ რესპუბლიკათა ავრობათა უნარს. საერთო ინტერეს იდეა ორ რესპუბლიკათა შორის რმათაა ფესვ-გადგმული ხალხთა შეგნებაში. მთავრობანი ხშირათ დაცვოენ, ხალხი კი—არასოდეს. მთავროთ არ შეეძლოთ არ დაეთანხმათ ლხის ასეთი შეგნება, ეს ხომ მომაინებელი დანაშაული იქნებოდა. შემგ ნ. იუსუბბეკოვი შეეხო ამ კავშის შედეგებს და მიუთითა ამ კავშირის დ მნიშვნელობაზე. ამ კავშირმა უკვე გვცა სასურველი თვალსაჩინო შედეი: მან ხელი შეუწყო აჭარის საკის კეთილათ დაგვირგვინებას, ამ ქად აჭარლებს სრულიათ თავისუფლათ შეუძლიანთ თვითგამორკვევა და ისინი ველამ უნდა იყვნენ დარწმუნებულ, რომ მათი მიქცევა საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებში, მტკიცბა როგორც თავისუფალი ნებისყოსაქართველოსა და ადერბეიჯანის ძმობრულ კავშირით. მე ვსვამ სადღეძელოს მეგობარ, ძმურ საქართველოს კეთილდღეობის, პროგრესისა და საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარის და ჩემის მეგობრის ნ. ნ. ჟორდანიასას.

ე. პ. გეგეჭკორი მიესალმა რა ნ. იუსუბბეკოვს, შეეხო საქართველო-ადერბეიჯანის კავშირს და აღნიშნა, რომ კავშირმა უკვე შეასრულა თავისი დიდი როლი, ვინაიდან ორ მეგობარ რესპუბლიკათ საშუალება მისცა შესძლებოდენ შინაურ შემოქმედებით მუშაობას და უკუეგდოთ ის უთანხმოება, რომელიც არსებობდა ამ ორ სახელმწიფოთა შორის. შედეგათ ამისა აღმოჩნდა, რომ ამ სახელმწიფოთა ელი ენერგია დატრიალდა სახელმწიფოთა შიგნით. შემდეგ ბ. გეგეჭკორმა თითო, რომ შემდეგშიაც განაგრძობს მხურვალე მუშაობა ამ კავშირის განსამტკიცებლათ.

შემდეგ სიტყვები წარმოსთქვეს ბათუმის და აჭარის დელეგაციათა თავმჯდომარეებმა მამედ-ბეგ აბაშიძემ და ჯამალ-ბეგ ხიმშიაშვილმა. მათ მადლობა უძღვნეს საქართველოს მთავრობას და ქართველ საზოგადოებას იმ მზრუნველობის გამო, რომელიც გამოიჩინეს ქართველ მაჰმადიანთა მიმართ. ჯამალ ბეგ ხიმშიაშვილმა შემდეგ სთქვა, რომ მან სიხარულით მოისმინა სიტყვები ნ. იუსუბბეკოვისა საქართველოსთან აჭარის შეერთების შესახებ. მან სთქვა: აჭარაში იყო ერთნაირი რყევა: ვის შევუერთდეთ—ერთმორწმუნეთ, თუ სისხლით ძმებს. საკითხი გადაწყდა ძმებთან კავშირის სასარგებლოთ. მე ამ ჟამად ბედნიერი ვარ, რომ პირველი რჩევა საქართველოსთან შეერთებისა მოვისმინე ჩვენი ერთ მორწმუნე ერის წარმომადგენლებისაგან. ამას მე ვუამბობ აჭარლებს და იმათ ეცოდინებათ, რომ მათ გადაწყვეტილებას სიხარულით ეგებება მათი ერთმორწმუნენიც.

მ. ბ. გაჯინსკიმ აღნიშნა დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა ბათომისა ამიერ კავკასიის მოკავშირე სახელმწიფოთათვის და ჯემალ ბეგ ხიმშიაშვილს უთხრა: დიახ, თქვენ შეგიძლიანთ გადასცეთ აჭარლებს, რომ მათ ერთ მორწმუნე ადერბეიჯანელები სიხარულით ადასტურებენ მათ ბრძნულ გადაწყვეტილებას საქართველოსთან შეერთების შესახებ.

გ. გვაზავამ აღნიშნა, რომ მეცნიერების გავლენით თანდათან ირღვევა სარწმუნოებრივი მიჯნა, რომელიც ძმებს ყოფდა ორ ბანაკათ. დადგა დრო, როცა ხალხი კავშირდება სახელმწიფოებრივი ინტერესების ნიადაგზე და არ ეხება სინდისის თავისუფლებას.

შემდეგ სადღეგრძელოები წარმოითქვა მოკავშირე რესპუბლიკათა ჯარისა და თავისუფალ მთიელთა. რაუტი დასრულდა საღამოს 9 ს.

ბორჩალოს ნეიტრალური ზონა

(საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო განყოფილებისაგან).

ბორჩალოს მაზრის ნეიტრალური ზონიდან ინგლისელების ჯარის ევაკუაციის გამო 29 და 30 აგვისტოს საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგის კ. საბახტარაშვილის თავმჯდომარეობით და ბრიტანეთის სარდლობის წარმომადგენლის მონაწილეობით შესდგა თათბირი საქართველოს და სომხეთის მთავრობათა წარმომადგენლებისა ნეიტრალურ ზონაში მართვა-გამგეობის საკითხის მოსაგვარებლად. სხდომას დაესწრო: მოკავშირეთა სარდლობის წარმომადგენელი ბრიტანეთის ჯარის სარდალი გენ. ბიჩი. საქართველოს მთავრობის წარმომადგენელნი: კ. საბახტარაშვილი, ს. მდივანი და სარდალი ა. გედევანიშვილი, სომხეთის მთავრობის წარმომადგენელნი: ს. მამიკონიანი, ს. ხაჩატურიანი და სარდალი ქიშმიშევი. დადგენილ იქნა: 1) ბორჩალოს მაზრის ნეიტრალური ზონის ადმინისტრაცია დარჩეს შერეული ბრიტანეთის ოფიცრის ხელმძღვანელობისა და კონტროლის ქვეშ. 2) შერეული ადმინისტრაციის არბიტრად დანიშნულ ბრიტანეთის ოფიცერს საცხოვრებელ ადგილად შეუძლია აირჩიოს სურვილისამებრ ალავერდი, ანუ თფილისი. 3) ნეიტრალური ზონის მართვა-გამგეობისათვის საჭირო ხარჯი განაწილებულ იქნეს საქართველოს და სომხეთის რესპუბლიკათა შორის. ამ დადგენილების ინგლისურ თარგმანს ხელს აწერს გენ ბიჩი. სექტემბრის 1-ს მოხდა თათბირი ორივე რესპუბლიკის მთავრობათა წარმომადგენლებისა და მიღებულ იქნა შემდეგი დადგენილება: 1) დარჩეს უცვლელად ის ხაზი, სადაც დაბანაკებულია ქართული და სომხური გარნიზონი ბორჩალოს მაზრაში და აგრეთვე რაოდენობა ჯარის ნაწილებისა. 2) შესდგეს სამხედრო სპეციალისტთა შერეული კომისია, რომელსაც დაევალოს ადგილობრივ შეამოწმოს ის ხაზი, რომელზედაც უნდა იყოს დაბანაკებული ორივე რესპუბლიკის ჯარის ნაწილები ბორჩალოს მაზრის ნეიტრალური ზონის ჩრდილოეთისა და სამხრეთის საზღვრებზე, თანახმად საქართველოსა და სომხეთის შორის 1919 წ. იანვრის 9—17 ს მოკავშირეთა სარდლობის წარმომადგენლების მონაწილეობით და ბრიტანეთის ჯარის პოლკოვნიკის სტიუარტის თავმჯდომარეობით დადებულ ხელშეკრულებისა. შერეული კომისიის შედგენა და მისი გაგზავნა ბორჩალოს მაზრაში მიენდოს საქართველოს რესპუბლიკის სამხედრო მინისტრის ამხანაგს სარდალ გედევანიშვილს და სომხეთის სამხედრო წარმომადგენლის სარდალს ქიშმიშევს.

ნეიტრალური ზონის ინგლისის კომისარს დაუყოვნებლივ ეუწყა ეს დადგენილებები ადგილობრივ მცხოვრებთა და ადმინისტრაციის მოხელეთა საცნობად და გამოსაქვეყნებლად, რათა ბოლო მოეღოს ყოველნაირ მითქმა მოთქმას და ჭორებს, რომელსაც ავრცელებენ ბრიტანეთის ჯარის ამიერ-კავკასიიდან გასვლის გამო. ეს დადგენილებები გადაეცა აგრეთვე საქართველოს წარმომადგენელს ერევანში ბ-ნ მახარაძეს, რომლის მოადგილესაგან საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა მიიღო შემდეგი დეპეშა: „ჩემი მიმართვის საპასუხოდ სომხეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა სექტემბრის 2-ს მომწერა, რომ გადაწყვეტილება, რომელიც მიღებულ იქნა საქართველოს და სომხეთის მთავრობათა წარმომადგენლების მიერ ბორჩალოს ნეიტრალურ ზონის მართვა-გამგეობის შესახებ, სრულიად ეთანხმება სომხეთის მთავრობის შეხედულობას და მოხსენდება სომხეთის პარლამენტს, როგორც უკვე მიღებული გადაწყვეტილება. ამასთანავე სომხეთის მთავრობა გთხოვთ აუწყოთ საქართველოს მთავრობას, რომ სომხეთის მთავრობა მტკიცეთ უზრუნველჰყოფს თავის მხრით ზემო აღნიშნულ დადგენილების სისწორით სისრულეში მოყვანას". საქართველოს საგარეო სამინისტროს საინფორმაციო განყოფილება. (საქ. დეპ. სააგ.)

ალექსანდრე თადეოზის ძე სირაძე

რევოლიუციის, დემოკრატიის და ჩვენი სამშობლოს ვერაგ მტრების მიერ აგუზგუზებულმა უწყალო ომის ცეცხლმა არა ერთი და ორი საუკეთესო მებრძოლი, გმირი შვილები გამოაცალა სამშობლოს.

ალექსანდრე თადეოზის ძე სირაძე, აი ერთი იმ გმირთაგანი, რომლებმაც გამხეცებულ მტრის ბრბოების წინაშე ლაჩრულად ქედი არ მოიხარეს და თავისი საკუთარი სისხლით და ხორცით დაიცვეს ძვირფასი სამშობლო განადგურებისა და გაპარტახებისაგან.

1903 წლიდან ალექსანდრე ხაშურის სოც.-დემოკრ. წრეებში ჩაეწერა და მხურვალე მონაწილეობას იღებდა ყოველ რევოლიუციონურ მოძრაობაში. მან არა ერთხელ და ორჯერ იგემა საპყრობილის მოწამლული ჰაერი და ჟანდარმების მათრახები. ალექსანდრე რეაქციის გამარჯვების შემდეგ 1906 წელში დაპატიმრებული იყო, როგორც არა საიმედო პიროვნება. დაიწყო თუ არა დიდი რევოლიუცია, ალექსანდრე შეუდგა თავის წმინდა საქმის განხორციელებას და იგი ვით ფარვანა თავს დასტრიალებდა რევოლიუციას და მის მონაპოვარს. სულით და გულით რევოლიუციონერი ალექსანდრე მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოში იქმნა არჩეული. ეს მისთვის ვიწრო ფარგალი იყო. მის სულს უფრო დიდი სარბიელი სჭირდებოდა, ამ მიზნით იგი სახალხო გვარდიაში ჩაეწერა და იარაღით ხელში შეუდგა მუხანათ მტრებთან ბრძოლას. დღიდან გვარდიაში ჩაწერისა, იგი სხვადასხვა ფრონტზე იყო. იღებდა მონაწილეობას ნატანების ფრონტზე ოსმალთა ჯარების წინააღმდეგ, ცხინვალში, ახალციხეში და ბოლოს სომხებთან ხელჩართულ ბრძოლის დროს (შულავერში) იგი მტრის ტყვიისაგან განგმირულ იქნა (1918 წ. 26 დეკემბერს).

განისვენე გმირო ალექსანდრე და იყავ დარწმუნებული, რომ შენი ხსოვნა მუდამ იქნება მათ გულში, ვისაც შენებრ თავისუფლებისა და წმინდა რევოლიუციის ბრწყინავი სხივები ათბობდა და ახარებდა.

ბაკაკი ბეთლემელი.

რესპუბლიკის ერობათა ყრილობა

გუშინ დღის 12 ს. თფილისის სამაზრო ერობის შენობაში გაიხსნა მეორე ყრილობა რესპუბლიკის სამაზრო ერობათა წარმომადგენლებისა. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა დ. ონიაშვილი. მის ამხანაგებათ ს. ჰანტურიშვილი და ლ. შენგელაია, მდივნებათ: დ. ჩხეიძე და მენ ღარიშვილი.

წარმოდგენილია 13 ერობა, არ ჩამოსულან დელეგატები რაჭიდან და სოხუმის ოლქიდან. ჯერ ჯეროვნით გამოცხადდა 26 დელეგატი.

ყრილობამ დაადგინა სხდომები ხდებოდეს დილის 9 ს.—1 საათამდე, საღამოს 6 ს.—10 ს.

ყრილობას ესალმება შინაგან საქმეთა მინისტრი ნ. რამიშვილი, რომელიც თავის მისასალმებელ სიტყვაში ეხება ერობათა მოღვაწეობას და აღნიშნავს, რომ ჩვენმა ერობებმა მიუხედავათ იმ მძიმე პირობებისა, რომელშიაც მათ უხდებოდა მუშაობა, დიდი ღვაწლი დასდვეს სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობაში და დიდათ შეუწყვეს ხელი დემოკრატიული წყობილების განმტკიცებას. შემდეგ ორატორი აღნიშნავს საერთოდ ყველა ორგანიზაციების დამოუკიდებლათ მუშაობისაკენ მიდრეკილებას, რაც შედეგია ძველის დანგრევის და ახალის შენების, და გამოსთქვამს რწმენას, რომ ახლო მომავალში საკმარისად განმტკიცდება ჩვენში კანონიერების იდეა და ყოველგვარ დემოკრატიისათვის მავნებელ მიდრეკილებას ბოლო მოეღება. ორატორის პირით მთავრობა აცხადებს, რომ ჩვენმა ერობებმა ბევრი რამ გააკეთეს საექიმო საქმის მოწყობაში, აგრარული რეფორმის გატარებაში, სწავლის და ადმინისტრაციის საქმეებში. სრული იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ჩვენი ერობები ახლო მომავალში შექმნიან მტკიცე საფუძველს დემოკრატიული წყობილებისათვის. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ ერობებმა საყოველთაო, სავალდებულო სწავლის საქმეს. შემდეგ ორატორი ეხება საბიუჯეტო საკითხს და ამბობს, რომ საბიუჯეტო უფლება გამოურკვეველია და ერობები ფრთხილად უნდა მოეკიდონ ამ საქმეს. მე მგონია, რომ ფართე საბიუჯეტო უფლების მინიჭება სამაზრო ერობისათვის დემოკრატიას ზარალს მოუტანს. მე გადაჭრით ვაცხადებ, რომ მთავრობა არ ცდილობს სახელმწიფო საქმეები დაუპირდაპიროს საერობო საქმეს, ვინაიდან საერობო საქმე იგივე სახელმწიფო საქმეა. მე დარწმუნებული ვარ, რომ ერობა ამ საკითხის განსაზღვრაში იხელმძღვანელებს დემოკრატიის ინტერესებით და სათანადოთ გადაწყვეტს მას, დასასრულ ორატორი აცხადებს, რომ მთავრობა ყოველგვარ დახმარებას აღმოუჩენს ერობებს, რომელნიც მოწოდებულნი არიან დემოკრატიული წყობილებისათვის მკვიდრი საფუძვლის ჩასაყრელად.

ქალაქთა კავშირის სახელით ყრილობას მიესალმა მ. რუსია.

ყრილობამ გადასწყვიტა, არჩეულ იქნას ორი კომისია, საბიუჯეტო და საკანონმდებლო. საბიუჯეტო კომისიაში არჩეულ იქნა 5 კაცი; ს. ჰანტურიშვილი, ვლ. მიქელაძე, კ. სულაქველიძე, მ. კლიმიაშვილი, დ. ონიაშვილი. საკანონმდებლო კომისიაში 9 კაცი: გ. მალნარაძე, ქუთათელაძე, ახალაძე, ქავთარაძე, კარიჭაშვილი, ცეკვაშვილი, მალანია, შენგელაია და გაგუა.

ს.-დ. პარტიაში

ო ქ მ ი.

თფილისი. 9 სექტემბერს შესდგა საქ. ს.-დ. მ. პ. თფილისის კომიტეტის განახლებული შემადგენლობის სხდომა. დაესწრო 12 წევრი. სულ ახალ კომიტეტში შემოვიდა 15 კაცი, რომლებიც თანახმათ კომიტეტის მიერ მიღებულ საარჩევნო მეტრისა—700 კაცზე თითო წარმომადგენელი—შემდეგ ნაირათ ნაწილდებიან: პირველ რაიონიდან—4 კაცი, მეორედან—5, მესამედან—1, მეოთხედან—1, მეხუთედან—1, მეექვსედან—1, მეშვიდედან—2.

კომიტეტს უნდა განეხილა კითხვები: მანდატების დამტკიცება, პრეზიდიუმის არჩევნები, რეგლამენტი და თვიური „სმეტა". დიდი დავა და კამათი გამოიწვია მეორე რაიონის მანდატების განხილვამ. ამ რაიონში არსებულ რეგისტრაციით ითვლება—3,200 წევრი, მაგრამ კომიტეტის წევრების აზრით ეს რიცხვი სწორი არ არის, ვინაიდან, თუ კი რომელიმე რაიონს ამდენი წევრი ჰყავს, მისი მუშაობა მეტათ ინტენსიური უნდა იყვეს და სავრძნობი ბიუჯეტიც უნდა შემოსდიოდეს მას. მეორე რაიონში კი ასე არა ხდება. რაიონი თავის შემოსავლით ძლივს ასწორებს ხარჯებს მაშინ, როდესაც უფრო მცირე რიცხოვან რაიონებს ზედმეტი თანხაც კი რჩებათ კასაში. ხსენებულ რაიონში ქაღალდზე დაწერილი წევრთა რიცხვი სინამდვილეს არ ეთანხმება.

ასეთი შეხედულება კრებისა მეორე რაიონის წარმომადგენლებმა არ გაიზიარეს და დაასახელეს ზოგიერთი ის განსაკუთრებული პირობები, რომელშიაც ეს რაიონი იმყოფება და რაც ხელს უშლის შემოსავლის წესიერათ გადახდას.

კრებამ დაადგინა საერთოთ დამტკიცდეს მანდატები ყველა რაიონებიდან, მაგრამ შემდეგში კომიტეტმა დიდი ყურადღება მიაქციოს, რომ საერთოთ რაიონის წევრთა რიცხვში „მკვდარ სულებს" ადგილი არ ჰქონდეთ და ისინი სამუდამოთ ჩამოაცალონ პარტიას. შემდეგ დაიწყო პრეზიდიუმის არჩევნები. შემოდის წინადადება, რომ პრეზიდიუმი, გარდა მდივნისა, რომელიც ისარგებლებს სათათბირო ხმით, შესდგეს სამ კაცისაგან. წინადადება მიიღეს. თავმჯდომარეთ ერთხმათ არჩეულ იქნა გ. ბახტაძე, წევრებათ: ს. თევზაძე და რუხაძე, მდივნათ—ვ. სინაურიძე.

მიიღეს შემდეგი რეგლამენტი: 1) კომიტეტის წევრი, რომელიც ორჯერ ზედი ზედ კრებას არ დაესწრება და არც დასაბუთებულ საპატიო მიზეზს წარმოადგენს ამისას, კომიტეტიდან გამორიცხულად ჩაითვლება. მის ადგილს იჭერს კანდიდატი. 2) ქვორუმს შეადგენს უბრალო უმრავლესობა. ნახევარზე ერთით მეტი 3) კომიტეტი იკრიბება ჩვეულებრივათ, კვირაში ერთხელ სამშაბათობით. 4) კრება იხსნება სრულ 6 საათზე, თუ 6 საათამდე ქვორუმი არ გამოცხადდა, უცდიან 10 წუთს, რის შემდეგ კრება იშლება. 5) თუ რომელიმე წევრი სხდომაზე დაიგვიანებს, ვალდებულია განაცხადოს კრებაზე დაგვიანების საპატიო მეზეზი. რაც შეიტანება ოქმში. 6) ყველა მუხლები აუცილებლათ ტარდება ცხოვრებაში და სავალდებულოა ყველასათვის.

საკითხი „სმეტის" განხილვის შესახებ გადაეცა პრეზიდიუმს, რომელიც წარმოადგენს შემდეგ სხდომისათვის დაწვრილებით თვიურ შემოსავალ-გასავლის ნუსხას.

კომიტეტის მდივანი.

თფილისი. 5 ენკენისთვეს შესდგა ს. ს. დ. მ. პარ. პირველ რაიონის ახალ არჩეულ კოლექტივის წევრთა კრება ამხ. ბახტაძის თავმჯდომარეობით. კრებას დაესწრო 21 წევრიდან 17.

პირველათ კრებას ესალმება ამხ. ბახტაძე, უსურვებს მას ნაყოფიერ მუშაობას და გამოსთქვამს იმედს, რომ ახალი კოლექტივი აიცილებს თავიდან ყველა იმ შეცდომებს, რომლებსაც ადგილი ჰქონდათ ძველ კოლექტის მუშაობის დროს... ამხ. ლორთქიფანიძის აზრით ახალ კოლექტივის მუშაობა უფრო ნაყოფიერი იქნება, თუ მას თავის გამოცდილებით დაეხმარებიან კოლექტივის გარეშე დარჩენილნი—ძველი კოლექტივის წევრები.

რაიონის მდივანი აცნობს კრებას ახალ კოლექტივის წევრების არჩევნების მსვლელობას—წინეთ,—ამბობს მდივანი,—ხელმძღვანელი ორგანო უყენებდა საერთო კრებას წინასწარ შემუშავებულ კანდიდატთა სიას, ახლა კი თითონ მასსამ დაასახელა კოლექტივის წევრებათ ასარჩევი კანდიდატები არჩევნები მოხდა ქვედან. ამან კარგი შედეგი მოგვცა—კრებას მუშები ბლომათ დაესწრო და მხურვალე მონაწილეობა მიიღო არჩევნებში. ნაკლიც ჰქონდა არჩევნებს — პირველი — ტეხნიკური ხასიათის მიზეზების გამო და საერთო კრების მოთხოვნის თანახმად არჩევნები მოხდა ახდილი და არა ფარული კენჭის ყრით; მეორე—დეპოს ქვე კოლექტივის წევრთა საერთო კრებამ აირჩია თფილისის კომიტეტის წევრათ ამხ. ი. მანჯგალაძე,—მაგრამ საერთო რაიონულმა პარტიულმა კრებამ არ დაამტკიცა ი. მანჯგალაძის კანდიდატურა.

ამხ. ლორთქიფანიძე უკმაყოფილოა არჩევნებით და მოითხოვს,—თუ შესაძლებელი იქნება,—ახალი არჩევნების დანიშვნას.

ამხ. ძამანაშვილი აღნიშნავს, რომ კოლექტივის წევრების არჩევნები მოხდა საერთო პარტიულ კრების სურვილისამებრ და მოითხოვს, რომ კოლექტივის კრებამ დაამტკიცოს ახალი არჩევნები.

ამხ. სიხარულიძე დეპოს ქვე კოლექტივის სახელით გამოსთქვამს უკმაყოფილებას, დეპოს ქვე კოლექტივის წევრთა საერთო კრების მიერ წამოყენებულ თფილისის კომიტეტის წევრათ ამხ. ი მანჯგალაძის საერთო რაიონულ პარტიულ კრების მიერ არ დამტკიცების გამო. აღნიშნულ საკითხის ყოველ მხრივ განხილვის შემდეგ—კოლექტივის კრება სცნობს არჩევნებს კანონიერათ და გადადის შემდეგ საკითხზე პრეზიდიუმის წევრების არჩევნებზე ფარული კენჭის ყრით პრეზიდიუმში არჩეულ იქნენ: თავმჯდომარეთ ამხ. გ. ბახტაძე—მის ამხანაგებათ დათიკო ლორთქიფანიძე და ვასო სიხარულიძე, ხაზინადარის არჩევის საკითხი დღის წესრიგიდან მოიხსნა—ვინაიდან დღეიდან ორგანიზაციის ნაღდი თანხა უნდა ინახებოდეს საკრედიტო დაწესებულებაში—მდივნათ დატოვებულ იქნა ძველი მდივანი. რეგლამენტის და ტივების არჩევნების წესის მიენდო პრეზიდიუმს შემდეგ ტივის მორიგ არჩეულ იქნა სამი პირისაგან ველი, ივანე და ვაშაკიძე. კულტურულ კომისიის რების არჩევნებიც მოიხსნა დღის რიგიდან, თფილისის კომიტეტის ყველა თფილისის ორგანიზაციებისთვის კულტურულ მუშაობის სახელმძღვანელო გეგმის შემუშავებამდე. ბოლოს ამ. ძამანაშვილი აცნობს კრებას ფრონტზე მყოფ ნაძალადევის გვარდიელების გამოგზავნილ დადგენილებას, რომელშიც ამხ. გვარდიელები გამოსთქვამენ მადლობას შტაბის და კოლექტივის ენერგიულ მუშაობის შესახებ, მუშათა კლასის საკეთილდღეოთ. კოლექტივმა გადასწყვიტა გაეგზავნოს დეპეშა ფრონტზე მყოფ ამხ. გვარდიელებს დემოკრატიის და თავისუფლების მტკიცე დარაჯებს.

ჯ.

თფილისი. კვირას, დილის 10 საათზე ამხ. გ. მაჭავარიანის თავმჯდომარეობით შესდგა მეოთხე რაიონული კოლექტივის პირველი სხდომა. სხდომამ განიხილა შემდეგი კითხვები: 1) პრეზიდიუმის არჩევა, 2) ძველი კოლექტივის ანგარიში, 3) კოლექტივის სახსრის გაძლიერება, 4) მუშათა კლუბის მუშაობის შესახებ და 5) დამოკიდებულება სახალხო გვარდიისადმი.

დღის წესრიგის განხილვამდე სხდომა ისმენს არჩევნების შედეგს, საიდანაც ირკვევა, რომ რამოდენიმე უბნიდან არჩევნების დროს არ შესულან კოლექტივში წარმომადგენელნი, ამისათვის სხდომა ადგენს: ამ უბნებიდან სათათბირო ხმით მოწვეულ იქნას კანდიდატები.

პირველი საკითხის განხილვა გადაიდო მორიგ სხდომისთვის. ძველი კოლექტივის მუშაობის ანგარიშის მოსმენის შემდეგ, დაევალა მდივანს ანგარიშები გადაათეთროს და წარუდგინოს სარევიზიო კომისიას რევიზიისთვის. მესამე კითხვის შესახებ არჩეულ იქნა ხუთი კაცისაგან შემდგარი კომისია, რომელსაც ევალება ახლო მომავალში გამონახოს რაიმე წყარო კოლექტივის ფინანსიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ. არჩეულ იქნენ: 1) ივ. ავაქოვი, 2) ირ. რამიშვილი, 3) ერ. ჩანტლაძე, 4) ივ. ომანიძე და 5) ი. ბაბლიძე. მეოთხე კითხვის შესახებ ლაპარაკობენ მთელი რიგი ამხანაგებისა. ხანგრძლივი კამათის შემდეგ სხდომა ადგენს: ამიერიდან მუშათა კლუბის თეატრისა და კულტურულ მუშაობის წარმოება ევალება ვერაზე არსებულ მომრთავ საზოგადოებას. ქონება საზოგადოებისადმი გადაცემული იქნება განსაზღვრული სიით. საზოგადოებასთან მოლაპარაკება ევალება ამხ. ივ. ავაქოვს.

მეხუთე კითხვის შესახებ სხდომა ისმენს თფილისის კომიტეტის წერილს და საჭიროდ სცნობს პარტიამ ენერგიული მუშაობა აწარმოვოს სახალხო გვარდიის ორგანიზაციაში.

მდივანი მ ტუღუში.

ნავთლუღი. 3 სექტემბერს შესდგა ნავთლუღის რაიონის ს. ს. დ. მ. პარტიის მეშვიდე კოლექტივის წევრთა საზოგადო კრება; თავმჯდომარედ იქნა არჩეული სიო ქლენტი, მდივნათ სპირიდონ შუბლაძე. დღის წესრიგში იყო შემდეგი კითხვები: 1) კოლექტივის მოხსენება და 2) რეორგანიზაცია კოლექტივისა. პირველ კითხვაზე ევტიხი ლორიას მოხსენების შემდეგ გამოტანილი იქნა რეზოლიუცია: „მოვისმინეთ რა მოხსენება ანგარიშების და კოლექტივის ენერგიული მუშაობისა, კრება სრულიად ამტკიცებს მას". რის შემდეგ კრება გადადის რეორგანიზაციის საკითხზე. ფარული კენჭის ყრით მოხდა არჩევნები ახალი კოლექტივის. არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 310 წევრმა. ამორჩეული აღმოჩნდენ შემდეგი პირები: გოგინაშვილი მიხეილ, ხირხელიძე სამსონ, ლორია ევტიხი, კობეშავიძე სილიბისტრო, მასხარაშვილი მიხაილ, ზაბეიშვილი მოსე, ყაზაროვი ბოგდან, ბერიკაშვილი გიგა, ფანჯავიძე ვასილ, ნონიკაშვილი, სიო ქლენტი, სპირიდონ შუბლაძე, რაზმაძე ალექსანდრე, გიორგი კვერნაძე და ერთი ადგილი სადგ. აგტაგლიის მცირე კოლექტივის წარმომადგენლისათვის. კანდიდატებათ: ჯანგიძე ალექსანდრე, ლომთათიძე რაფიელ, სირონაშვილი საქო, სოლომანოვი სევკა, პეროსპანაშვილი მოსე. კომიტეტის წევრებათ: ლორია ევტიხი, კვერნაძე გიორგი, კანდიდატათ: ხირხელიძე სამსონ, სარევიზიო კომისიაში: ხელაძე ერმალოზ, გრიგოლია კოსტა, გოგორიშვილი აფრიონ.

ს. შუბლაძე.

მუშათა შორის

ტრამვაის მუშა-მოსამსახურეთა პროფ. კავშირში.

ტრამვაის მუშა-მოსამსახურეთა პროფესიონალურ. კავშირი ერთი ძლიერი

კიათაგანია საქართველოში არ[illegible] მუშათა ორგანიზაციებს შორის, [illegible] ავტორ[illegible]ველეს ყოვლისა აიხსნება ხელ[illegible] დაადგ[illegible] მუშათა უმრავლესობის შეგნე[illegible] შეკრუ[illegible] ცოტათ მაინც დაკვირვებია [illegible] მოქრაობას ჩვენში, მას ნათ[illegible] ბუქნება წარმოდგენილი ტრამვაელ[illegible] დაუ[illegible] და მათი კლასიური თვით[illegible] რობა. ყველასათვის უდავოა, რომ [illegible] კლასი, რაც უფრო კულტურუ[illegible], გონებრივათ მაღლა სდგას, მით უფრო ნაკლებად აცდება სწორ, ჭეშმარიტ გზას და მით უფრო უმტკივნეულად მიაღწევს თავის საბოლაო მიზანს—სოციალიზმს. მუშათა გონებრივი ამაღლება კი, ერთი მთავარი მიზანთაგანია მუშათა პროფესიონალურ ორგანიზაციებისა. ტრამვაელთა პროფესიონალურმა კავშირმა სათანადო ყურადღება მიაპყრო ზემო ხსენებულ მიზანს და მის განსახორციელებლად შესაფერი ნაბიჯები გადადგა. მას (კავშირს) აქვს წიგნთსაცავ-სამკითხველო, სადაც მოიპოვება საკმაო ლიტერატურა. მოსდის აგრეთვე ქართულ-რუსული ყოველდღიური გამოცემები. ამ ზაფხულზე, თუმცა დიდი ხარჯი დასჭირდა, მაგრამ მაინც შესძლეს აგება—მუშათა საზაფხულო თეატრისა, სადაც სისტემატიურად იდგმება მუშათა დრამატიული წრის მიერ თანამედროვე, მუშათა კლასისთვის საინტერესო პიესები. ხშირად აჩვენებენ აგრეთვე პროექტორს სხვადასხვა სურათებს. წარმოდგენებსა და პროექტორის დროს უკრავს ტრამვაის მუშათა საკუთარი ორკესტრი. ეს თეატრი დიდ სამსახურს უწევს არა მარტო ადგილობრივ მუშებს და მათ ოჯახებს, არამედ მთელ დიდუბეში და ნაძალადევში მცხოვრებ დემოკრატიასაც. მადლობის ღირსია ქალაქის თვითმართველობა, რომელმაც დიდი დახმარება გაუწია მუშებს ამ ფრიად სიმპატიურ საქმის მოწყობაში და შემდეგშიაც დაპირდა დახმარებას. ვუსურვებ ტრამვაის მუშათა პროფესიონალურ კავშირის ხელმძღვანელთ მეტს ენერგიულ მუშაობას მუშათა საკეთილდღეოთ. სასურველია სხვა პროფესიონალურ კავშირებმაც მიბაძონ ამ მაგალითს.

არტემ ოფეთელი.

—

თფილისი. 7 სექტემბერს კალნიცკის ზეთის ქარხანაში შესდგა კრება ამავე ქარხნის მუშებისა. მთავარ საკითხებად იდგა ადგილობრივად პროფესიონალური კავშირის და პოლიტიკური მუშაობის გაძლიერება. ს. ს.-დ. მ. პარტიის მესამე რაიონის კოლექტივიდან დაესწრენ კოლ. წევრნი: ი. ხუციშვილი, ამბარცუმოვი, გალუსტოვი და ნ. სხულუხია. უკანასკნელი აკეთებს მოხსენებას კოლექტივის მუშაობაზე. ის აცნობს კრებას კოლექტივის შეხედულებას ზავოდში წინა კრებაზე გარჩეულ საკითხზე ახალი მუშების მიღებაში მომხდარ გაუგებრობის გამო, რომ კოლექტივი სრულიად იზიარებს მუშების მიერ გამოთქმულ აზრს და ზომებს, გამოსთქვამს იმედს, რომ შემდეგში არ ექნება ადგილი არავითარ გაუგებრობას. ადგილობრივი კითხვების გამორკვევის შემდეგ გაიმართა მიტინგი. ილაპარაკეს საერთაშორისო მდგომარეობაზე ამხ. ვ. ხერხეიანმა, ლ. შიმშირიანმა და სხვებმა. ვრცელი მოხსენება გააკეთა მომენტზე ამხ. ს. კაითანჯიანმა. მან განუმარტა დამსწრეთ, თუ რა ღვაწლი მიუძღვის ს.-დ. მ. პარტიას ბრძოლაში თავისუფლების მოპოვებისთვის. ხაზ გასმით აღნიშნა და განმარტა, თუ რა სწორ გზას ადგა ს. ს. დ. მუშათა პარტია. მოკლეთ გაკვრა დამფუძნებელი კრების და მთავრობის მოქმედება და როგორც დემოკრატიის სურვილების გამომხატველი და ნამდვილი დარაჯი რევოლიუციისა და მის მონაპოვართა, მოუწოდა დამსწრეთ, როგორც დღემდის, ისე შემდეგშიაც გაორკეცებულ ენერგიით ხელი შეუწყონ ამ ორგანოებს დემოკრატიულ წესწყობილების განმტკიცებაში. კრება აღფრთოვანებით და ტაშის ცემით ეგებება ამხ. კაითანჯიანის მოხსენებას და გამოსთქვამს სურვილს, რომ ხშირად იმართებოდეს კრებები, სადაც შეძლებს ექნებათ მუშებს გაეცნონ, როგორც შინაურს, ისე საერთაშორისო მდგომარეობას.

დამსწრე ნ. ს.

პროვინცია

ბორჯომის მილიციის უფროსს*)

შაბათს, 23 აგვისტოს, წაღვერიდან საღამოს მატარებლით ბორჯომში ვბრუნდებოდი, მატარებელი ხალხით სავსე იყო, ფეხზე დასადგომი ადგილიც არ იშოვებოდა. მეორე კლასის ბაქანზე (ლია ვაგონში) ზოგიერთმა ადგილობრივმა ებრაელებმა, (უფრო სპეკულიანტებმა) კალათები ჩაამწკრივეს. ჩამოიარა ობერმა და კონდუქტორმა, მე მიუთითე, კალათები ბაგაჟში მიეცათ და მგზავრებისათვის ადგილი დაეცლათ. სპეკულიანტი—ძალზე გალეშილი—უშვერი სიტყვებით მომვარდა. გამოირკვა, რომ ორივე უბილეთონი იყვნენ. დაპარაკში ჩაერია მსახიობი ზარდალიშვილი და მიწადმოქმედების სამინისტროს დირექტორი ბ. ბერიძე. მათმა ჩარევამ არა მკითხეს მიტყებას გადამარჩინა, მაგრამ საქმე ამით არ გათავდა. იმ ღამესვე ჩარჩი ბორჯომის ერთი მილიციონერის თანხლებით (მილიციელი სომეხი იყოვო—გადმომცეს) მიბრძანდა პარკში, გამოიხმო ზარდალიშვილი და ეკითხება ჩემს ადრესს. არ ვიცი რა უნდოდა ჩემგან, ალბათ „დასაკითხავათ" წაყვანა და რაკი ეს არ მოხერხდა, ახლა მე მოვითხოვ თქვენ თვით დაკითხოთ: რათ უწევდა მფარველობას გალეშილ სპეკულიანტს?

აპ. წულაძე.

—

ქახვრელი (ქართლი). ჩვენ სოფელში 300 კომლამდე მცხოვრებია. მთელი საზოგადოება შესდგება სომხებისაგან, რომელთაგანაც უმრავლესობა მიწის მუშებია და 60 კაცამდეც სხვადასხვა სადგურებში მუშაობენ დღიურათ. ხელობა არ არის გავრცელებული, არც ვაჭრობა, რის გამოც ფრიად სარგებლობენ წვრილი და უცხო სოფლებიდან მოსული ჩარჩი ვაჭრები. საზოგადო საქმე ჩამორჩენილია, რადგანაც ხელმძღვანელი პირები არ არიან და თუ მოიპოვება ვინმე, ისინიც მალე ბეზრდებიან და გაურბიან საზოგადო საქმეს ხალხის უნდობლობის გამო, რასაც ხალხი მიჩვეულია ძველი წესწყობილების სხვადასხვა მოხელეების დროიდანვე. ცარიელს სახელებს ატარებენ ადგილობრივი სასწავლებელიც და მომხმარებელი საზოგადოებაც. რამდენადაც ხალხი წინათ გულგრილათ იყო სწავლა განათლებაზე, ეხლა თითქოს უმეტესად ეტყობა, რადგანაც სოფლის მცხოვრებნი ნივთიერად უფრო ბედნიერად და უზრუნველად სთვლიან თავის თავს შედარებით მასწავლებლებისა, მოსამსახურე ხალხისა და სხვა ნასწავლი ახალგაზრდებისა—რის გამო იმ დასკვნამდე მიდიან, რომ სწავლა არაფერიაო და სულყველა ნასწავლი ხალხი ჩვენ შემოგვწერებიან და პურსა გვთხოვენო. კულტურულათ წინსვლის მაგიერ, თითქოს უკან დახევა უფრო ეტყობათ. ამა წლის 7 ენკენისთვეს ილია დავიდოვის მეთაურობით და ხელმძღვანელობით მოხდა კრება ადგილობრივ სასწავლებელში, სადაც 30 კაცამდე დაესწრო. მოლაპარაკების შემდეგ კრებამ ერთხმად დაადგინა გაიხსნას და დაარსდეს სოფ. ქახვრელში საქართ. სოციალდემოკრატიის სომხური სექცია. თავმჯდომარეთ ამოირჩიეს ალექსი (ჩიტო) ტურაშვილი, მის ამხანაგად ილია დავიდოვი და მდივნათ ელიზბარ ოჰანიანცი. შესდგა შესაფერი ოქმი და გაიგზავნა დანიშნულებისამებრ ნებართვის მისაღებათ სექციის გახსნისა და მისი ბეჭედისათვის. შემდეგი კრება დაინიშნა 14 ენკენისთვეს.

ქახვრელელი.

—

ყვირილა. ივნისის უკანასკნელ რიცხვებში ბ.ბ. ბ. ვ. მაჭავარიანი და ბ. ი. საყვარელიძე აწერიებდნენ ხალხს ხელს ქაღალდზე სამინისტროში გასაგზავნათ, რომ ყვირილა ქალაქათ არ დამტკიცდეს, თორემ თითო მოსახლეს ასი საჟენი მიწის მეტი არ დარჩებათ ახალი წესითო. ასეთ მათ პროვოკაციას აყვნენ, რასაკვირველია, თავისუფლების მტრები და ქაღალდზე ხელი მოაწერეს, მხოლოდ ვის გაუგზავნეს თხოვნა, ვერ გავიგეთ. სიტყვიერათაც ხშირათ ეწევიან ჩვენი აგრარული რეფორმის წინააღმდეგ აგიტაციას, რასაც დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს სამაზრო ერობამ. საზოგადოთ აქეთ პროვოკატორები ფართოთ დაუდგამთ ტახტი და აშკარათ მოქმედებენ ჩვენი მთავრობის წინააღმდეგ. მოწინავე ამხანაგების ვალია ხალხში პროვოკატორების მიერ გავრცელებული ხმების გაქარწყლება აგიტაციისა და სხვა საშუალებით.

ახავარ.

—

ჯუმათი (გურია). 30 აგვისტოს, ჯუმათში ადგილობრივი ს. დ. კოლექტივის ინიციატივით გაიმართა დიდი სახალხო მიტინგი, რომელსაც დიდ ძალ ხალხთან ერთად დაესწრნენ სხვადასხვა პარტიის წარმომადგენლები. მიტინგის თავმჯდომარეთ არჩეული იქნა ს. დ. ნ. ტულუში. კრება იხსნება 3 საათზე. დღის წესრიგში იყო: მოხსენება თანამედროვე მომენტზე და სხვადასხვა პარტიების პროგრამის ახსნა განმარტება. ბოლშევიკების, ს.-რევოლიუციონერების და ს. ფედერალისტების შეერთებული ჯგუფი, განსაკუთრებულ ბოლშევიკების დროშით ერთ კუთხეში იჭერს ადგილს. ყველა პარტიების წარმომადგენლები ტრიბუნასთან გასწრივ გრძელ სკამებზე ჩამწკრივდნენ. ეტყობა, ყველა პარტიები მომზადებულან ურთიერთ შორის საბრძოლველად პირველად მომხსენებლად გამოდის ს. დ. ს. ვადაჭკორია, რომელმაც ვრცლად გაარკვია მიმდინარე მომენტი და საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ხელმძღვანელ ს. დ. მიზან-შეწონილი მოქმედება. აგრეთვე მომხსენებელი შეეხო ბოლშევიკების ანარქიულ ავანტიურისტულ გამოსვლებს სოფლათ, რომელნიც ცდილობენ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამხობით სამოქალაქო ომის გაჩაღებას. შემდეგ სიტყვა ეძლევა ბოლშევიკებს, მაგრამ რაღაც მოსაზრებით ბოლშევიკების ჯგუფიდან ლაპარაკობს ს. რევოლიუციონერი კ. ნიშნიანიძე, რომელმაც განაცხადა, რომ ჩვენ შეერთებული ჯგუფის სახელით ილაპარაკებს სოც. - ფედერალისტიო. მაგრამ ამას არ ითმენს ერთი ბოლშევიკთაგანი და ჩვეულებრივის დემაგოგიით აღსავსე სიტყვით უპასუხებს მომხსენებელს. უშინაარსო და ღვარძლიანი სიტყვა ბოლშევიკისა დიდს გულის წყრომას იწვევს ხალხში. შემდეგ ილაპარაკეს ს. ფედერალისტებმა მ. საყვარელიძემ და მ. იმნაძემ, რომლებთაც ჩვეულებრივი მოქარგული ენით შორიდან მოჰყვენ ჩვენი პარტიის და მთავრობის გაკრიტიკებას, განსაკუთრებით აგრარულ საკითხში და სხვა. ისინი მიწის სოციალიზაციით გაბედნიერებას პირდებოდენ ხალხს. ეს ზეცით მოვლინებული ხალხის ახალი ხტუმრები, როგორც ბოლშევიკები, ხშირად იმეორებდენ ერთი მეორეს სიტყვას. რომელშიაც გამოიხატებოდა ლანძღვა. მათ სიტყვას ხალხი ძალიან გულცივად შეხვდა. გარდა ხსენებულ შეერთებულ მცირე ჯგუფისა, შემდეგ ლაპარაკობს ს. ცორცოლიანი (ს.დ.), რომელმაც კრიტიკის ქარცეცხლში გაატარა ბოლშევიკების და ფედერალისტების ნალაპარაკევი. შემდეგ ს. დ. ბათუმელ ამხ. ათეონ წულაძემ და ვ. ვადაჭკორიამ ილაპარაკეს, რომლებმაც შესაფერი პასუხი გასცეს მოწინააღმდეგე პარტიის მიერ გადმოსროლილ დემაგოგიურ სიტყვებს და გააშუქეს ხალხში მოწინააღმდეგე პარტიის უტაქტიკო მოქმედება. ყველა ს. დ. ორატორებს ხალხი მქუხარე ტაშით აჯილდოვებდა. აღსანიშნავია ისიც, რომ, როცა პარტიათა შორის მოხდა აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, ხსენებული ჯგუფი ძრიელ შემცირდა და შემოეურთდა სოფლის დემოკრატიის ხელმძღვანელ, მენშევიკების პარტიას. დაბოლოს მიტინგი დასრულდა მოწინააღმდეგე პარტიის დამარცხებით და ჩვენის გამარჯვებით.

მიკაშვილი.

—

შემოქმედი (გურია). რევოლიუციის დღიდანვე შემოქმედში დაარსდა ქალთა წრის საზოგადოება. საწევრო ფული იყო თითო მანეთი. შეკრებილი ფულები ქალთა წრის ხელში იყო და დღევანდლამდე ჩვენ არა ვიცით რა ამ ფულებისა. ვსთხოვთ ამხანაგურათ ქალთა წრის ორგანიზაციის წევრებს გვამცნონ შეკრებილ ფულების ბედი.

X.

მოხელეთა საყურადღებოთ

(თფილისის სახელმწიფო დაწესებულებების მოხელეთა კავშირისაგან).

ყველას კარგად მოეხსენება, თუ რა დიდ საჭიროებას შეადგენს პროფესიონალურ კავშირისათვის პროფესიონალური ორგანო, საკუთარი გაზეთი.

თვითეული წევრი პროფ. კავშირისა პირადათ დაინტერესებულია დამოუკიდებლივ ეცნობოდეს თავის ეკონომიურ ვითარებას, ადევნებდეს თვალყურს მის მიერ არჩეულ ხელმძღვანელთა მოქმედებას.

მაგრამ ჩვენდა სამწუხაროდ, დღევანდელ პირობებში მოხელეთა კავშირის ძალას აღემატება თუნდაც კვირეული ჟურნალის გამოცემაც კი, რადგანაც არც ეკონომიური და არც ტეხნიკური საშუალებანი ამისათვის ხელს არ უწყობს მას.

მოხელეთა კავშირმა ამა წლის 2 ენკენისთვის სხდომაზე იქონია რა ამ საგანზე მსჯელობა, ერთხმად დაადგინა: გამოყოს თავის წრიდან საინფორმაციო ბიურო, რომელიც საბჭოს მოქმედებას და სხდომის სწორ ანგარიშებს სისტემატიურად გამოაქვეყნებს ხოლმე ადგილობრივ ჟურნალ-გაზეთებში, თავიანთი წევრებისა და საზოგადოების საყურადღებოდ.

კავშირი ფიქრობს ამით, თუ სულ არა, რამოდენიმედ მაინც მოწესრიგდება ის გაუგებრობანი, რომლებსაც ჰქმნიან საბჭოს მოქმედებაზე სწორი ცნობების უქონლობა, კავშირის ხელმძღვანელ ორგანოსა და მის ზოგიერთ წევრებს შორის.

ვაცნობებთ რა ყოველივე ამას ჩვენ პროფესიის ამხანაგებს, თფილისის ყველა სახელმწიფო დაწესებულებების მოხელეებს, მხურვალეთ მოუწოდებთ მათ შემოკრბნენ თავიანთ ხელმძღვანელ ორგანოს, მოხელეთა კავშირის საბჭოს გარშემო, საკუთარი ეკონომიური, პროფესიონალური და სახელმწიფოებრივი ინტერესების დასაცავად.

გვჯერა, რომ ჩვენი მოწოდება მხურვალე გამოძახილს ჰპოვებს ჩვენი პროფესიის ამხანაგებს შორის.

ანგარიში

პირველი რაიონის ფრონტზე დახოცილ გვარდიელთა ცოლშვილის დამხმარე კომისიისა.

ამ წლის ივნისის პირველ რიცხვებში პირველი რაიონის კოლექტივმა და შტაბმა გამოყვეს კომისია და დაავალეს მას საჭირო ზომების მიღებით ფულის მოგროვება და უნუგეშო მდგომარეობაში მყოფ ქვრივ-ობლების დახმარება.

კომისია მაშინვე მხნედ შეუდგა მუშაობას და ხსენებული კოლექტივის და შტაბის დახმარებით მართლაც შესძლო დავალებული საქმის ასე თუ ისე მოწესრიგება და უკვე ოცზე მეტ გვარდიელთა ქვრივ-ობლებს შემწეობა აღმოუჩინა.

მოგვყავს ანგარიში კომისიის მუშაობისა ამ სამი თვის განმავლობაში:

6 ივნისს მუშტაიდის დემოკრატიულ კლუბში გამართულმა ლექციამ დაგვიტოვა შემოსავალი 6245 მ და 37 კ

9 ივნისში ნაძალადევის თეატრში საბავშვო წარმოდგენიდან დარჩა 660 მ.

15 ივნისს სახაზინო თეატრში გამართულმა ლექციამ მოგვცა 7885 მ. და 75 კაპ.

28—29 ივნისს სასახლის ბაღში გამართულ სეირნობაზე შემოვიდა 104,065 მ. და 70 კ. შემოსწირეს: ლალიძეებმა—1000 მ., დვალიძემ—100 მ., კლიმასკიმ—10 მ., მაკაცარიშვილმა 210 მ. 50 კ., ამავე მაკაცარიშვილმა შეაგროვა საქონლის სადგურზე მოსამსახურეთა შორის 193 მ. და 37 კ., ნინუას მიერ მოგროვილი 163 მ., ერთმა გენერალმა გადმოგვცა სამხედრო ტაძარში მოგროვილი 361 მ., ამხ. ნ. ჯიბლაძის მიერ მოგროვილი თფილისის საქონლის სადგურზე მუშა-მოსამსახურეთა შორის 2067 მ. სულ საერთოდ შემოვიდა დღემდე: 122,961 მ. და 31 კ. დაიხარჯა ლექციის წარმოდგენა-სეირნობის მოსაწყობად 36,309 მ. და 10 კ. დაურიგეთ ქვრივ-ობლებს 19,000 მ., სულ დაიხარჯა 55,309 მ. და 10 კ., დარჩა კასაში 25 მარიობისთვეს 67,652 მ. და 21 კ.

ეს ფული ინახება რკინის გზის შემნახველ გამსესხებელ კასაში და საჭიროების დროს ურიგდება დახოცილ გვარდიელთა ცოლ-შვილებს.

კომისია მოვალედ რაცხს თავს გულწრფელი მადლობა გამოუცხადოს ფულის ყველა შემომწირველთ და აგრეთვე იმათაც, ვინც სხვადასხვა ნივთებით და შრომით ამ საქმეში დახმარება აღმოგვიჩინეს. ათიცერთა ეკონომიური საზოგადოების გამგეობა შეგვპირდა ამ საქმისათვის ხუთი ათასი მანეთს, მარა ჯერ არ მიგვიღია.

ხსენებული კომისია განაგრძობს მუშაობას. მას ბევრი მხრიდან პირდებიან დახმარებას, და ასეთი საზოგადოებრივი დახმარებით ჩვენ იმედი გვაქვს შემდეგშიც არა ერთსა და ორს გაჭირვებულ ქვრივ ობლებს შეუმსუბუქოთ ცხოვრების მწარე ხვედრი.

კომისიის წევრნი: ხ. დოლიძე, პ. ხურცილავა, კ. მაჭარაძე, გ. ნინუა, ფ. ახობაძე, ი. მამაცაშვილი.

აქვე ვარდგენ სიას იმ პირებისას, ვისაც აღმოვუჩინეთ ჯერ-ჯერობით დახმარება: ბარბარე რუსია 800 მ., ანნა ქანიშვილისას 600 მ., ალექსანდრა მაისურაძისას 800 მ., ნინა შონაძეს 800 მ., სოფიო ფირანაშვილისას 800 მ., ელისაბედ ჯიქიძისას 800 მ., სათინიკა ზაალიშვილისას 700 მ., სონა ავსაჯანოვისას 800 მ., ვერა სტურუასას 800 მ., სონა ქობულაშვილისას 800 მ., პეტრე ნარიმანაშვილს 600 მ., მარიამ მამალაძისას 600 მ., სოფიო მარგველაშვილისას—1000 მ., ეკატერინე მარშანიაშვილისას 600 მ., ნინა ნაჭროზაშვილისას 800 მ., დარო ბიზანაშვილისას 900 მ. მარო რუსიასას 800 მ., ოლია კუჭუხიძისას 800 მ., ლიზა დრიზგინისას 600 მ., პელაგია ჩიგოგიძისამ 800 მ., ეკლინა ნიკოლაიშვილისამ 800 მ., ლიზა ალიბეგოვისას 300 მ., მარიამ ახვლედიანისას 300 მ., ნინა ბატკუაშვილისას 300 მ., ნინა კუდუხაშვილისას 300 მ., ალექსანდრე ებიტაშვილს 300 მ., ანეტა ფაცულაშვილს 300 მ., ნინა მაისაშვილს 300 მ., ტრიფონ შენგელიას 300 მ., ელენა ზაქარაშვილს 300 მ., ივანე თევზაძეს 300 მ.

დახმარება ეძლევათ პირველად ყველას სამას სამასი მანეთი და შემდეგ ოჯახში დარჩენილ ობლების რიცხვთა კვალობაზე.

პირველი რაიონის კომისია.

—

„ერთობის" № 196-ში მოთავსებული იყო ქობულეთში ქართველ მუსულმანთა შორის ფრონტის სასარგებლოთ შეგროვილი ფულის რაოდენობა და შემომწირველთა სია. სამწუხაროდ სიაში ზოგიერთი შეცდომები შეგვეპარა. ამიტომ აქვე შეგვაქვს შესწორებანი. ნაცვლად ხუთ-ხუთი თუმნისა, ქვემორე აღნიშნულ პირებმა შეიტანეს ფრონტისთვის თითოეულმა ასი მანეთი, ასეთნი არიან: აზიზ ჯაში, ზია ეფენდი ხარაზი, რიზა ხარაზი, ისმაილ მგელაძე, ხუსეინ გოგიტიძე, ხუსტუფა ჰყონია, სულეიმან ჰყონია, უსუფ მახარაძე, თედორე ერქომაიშვილი, აკაკი ბარამიძე, ნიკიფორე ბარამიძე, სიმონ მშვიდობაძე, დომენტი ხუხუნაიშვილი, პართენ გოლიაძე, ვლადიმერ კალანდარაშვილი. დანარჩენი სია სწორად იყო დაბეჭდილი.

წერ. რედაქციის მიმართ

მოქალაქე მიხა ძამანაშვილს.

„ერთობის" № 187 ში მოთავსებულ თქვენს წერილზე ვალდებულად ვრაცხ თავს გიპასუხოთ შემდეგი:

სამწუხაროდ ჩემდა, ეს ინციდენტი მომხდარიყო მაშინ, როდესაც პირადათ მე სამსახურის სხვადასხვა მოვალეობას ვასრულებდი. სამწუხაროა და სავალალო, რომ ზოგიერთ მილიციელთ დღემდე ვერ შეუგნიათ თავისი მოვალეობა, მაგრამ მე სრულ იმედს გამოვსთქვამ, თუ თვით მგზავრები და ყოველი მოქალაქე პირადათ გადმომცემს ყოველგვარ ჩემდამი რწმუნებულ რაიონის მილიციელთა ჩადენილ უკანონობას. ამ ახლო მომავალში რკინის გზის მილიცია იქნება ნამდვილი გამომხატველი მათზე მინიჭებულ მოვალეობისა. როგორც მოქალაქე ძამანაშვილის ხელმოწერილ ოქმიდან სჩანდა, ის იმდენათ ცალმხრივი იყო და თვით ძამანაშვილს ეწერა ხელი, რომ მან აგინა მილიციელს და არა მილიციელმა მას. შესაძლებელია აქაც ერთ ბოროტებას მეორეც ზედ დაართეს, და ოქმიც თავიანთ სასარგებლოდ შეადგინეს, მაგრამ დიდათ სასურველი იქნებოდა მოქალაქე ძამანაშვილს პირადათ ვენახე და საშუალება მოეცა დამნაშავე სათანადოთ დამესაჯა. რაც შეეხება კომისარს, ასეთი თანამდებობა არ არსებობს და ჩემთვის დღესაც გამოურკვეველია, ვის იხსენიებს თავის წერილში მოქალაქე ძამანაშვილი. გამოვსთქვამ მომხდარ ინციდენტის გამო ჩემს მწუხარებას.

თფილისის რაიონის რკ. გზის მილიციის უფროსი გრ. შარაშენიძე.

განცხადებანი

დაიკარგა 6 აგვისტოს მალაკანის ქუჩაზე საფულე, რომელშიაც იყო ფულად 104 მ. მეთერთმეტე უბნის კომისარი მიტროფანე ჩიკვინიძისაგან მოცემული ნამსახურის მოწმობა. ალავერდის წმ. გიორგის ეკლესიის ბლაღოჩინ ბიკტორ ბერიძისაგან მოცემული მეტრიკული ამოწერილობა. დოკუმენტები ითვლება გაუქმებულად. შალვა ლევანის ძე ჩაჩიბაია.

კბილის ექიმი თ. ს. **ცხოველიძე** დაბრუნდა და განაახლა ავათმყოფების მიღება დილით 9—2 საღამოს. 5—6. კალოუბნის ქუჩა № 8. ტელეფონი 13—35. (10—4)

ექიმი ლ. ა. **ხარაძე**. იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათამდე. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ავჭალის აუდიტორიის ახლო.

ექიმი დ. ჭ. **ჯამაგიძე**. იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებიან ავათმყოფებს დილით 8—9 ს დის და საღამოთი 4—7 ს დის. ბინა: მიხეილის პროსპ. № 64. ტელეფონი 14—60.

ექიმი ა. ი. **მუთათელაძე** იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ. ავადმყოფთ სალ. 5—7 საათ. გარდა კვირისა. მიხეილის პრ. № 55. ფოსტის პირდაპირ. ტელ. 10-46.

ექიმი [illegible] დაბრუნდა და განაახლა ქირურგიულ ავადმყოფების მიღება ახალ ბინაზე— [illegible] ხილის სავადმყოფოს გვერდით. ავადმყოფები მიიღება საღამოთი 5—6 საათ. [illegible] ფონი № 5—77.

[illegible] ყოფილი ასისტენტი ბარონ როტშილდის მთავარი გოსპიტალისა და ჟენევის უნივერსიტეტის კლინიკისა. თვალის ავადმყოფობანი. ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება 8—12 საათამდე და 4—7 საათამდე, ნიკოლოზის ქუჩა, № 32.

ექიმი მ. ა. **შაჩრაძე** სპეციალურად სიფილისი და მისი ლეჩება (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავადმყოფები მიიღება ყოველ დღე დილით 8—11 საღამოს 5—8 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამართი: [illegible] ქუჩა № 33.

ექიმი ქალი ა. ბ. [illegible] მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკო-ქირურგიული კოლლეჯისა. 1 სექტემბრიდან განაახლა ავადმყოფების მიღება დილით 10—12 ს. და საღამოს 6-7 ს. პლეხანოვის პრ. № 119 ტელეფონი № 9-[illegible]

ექიმი იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე იღებს ვენერიულ სნეულ. ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათ. ყოველდღე. ხ[illegible]ფის პრ. № 121, ბინა 4, ტელეფონი 11—06.

ექიმი მ. ზ. [illegible] ქალთა და სამშობიარო ავადმყოფობა. მიიღება ყოველ დღე სად. 5—7 ს. [illegible] ქ. № 41, ტელ. 12—73.

ექიმი ნ. ლ. [illegible] მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა იღებს შინაგან, სასქესო და ქალურ სნეულ. ოთხშაბათობით და შაბათობით დილ. 10—11 საათ. [illegible] რჩენ დღეებს დილის 12—3 ს. ნიკოლოზის ქუჩა № 7 სიმხოვრის ბაღთან გვერდით. ტელეფონი 14—13.

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა მ. ბ. [illegible] შინაგანი ავადმყოფობა, ფილტვისა გულისა იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-სამკურნალო კაბინეტში; [illegible] და სამკურნ. X სხივებით, დიდი [illegible] ნოიდი და არსეველი ტოკით ფილტვის, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის, დარიგებებს უფასოთ [illegible] დღე დილის 8—12 საათამდე და [illegible] მოს 6—9 ს. ბებუთოვის ქ. № 23, [illegible] ლეფონი 7—32.

ბორჯომში. პროფ. დოქტ. მედიც. მ. ბ. [illegible] იღებს ნერვების და შინაგანი ავადმყოფობით სნეულებს. მისამართი: [illegible] რო „მინერალური წყლები" (Минеральные воды).

ექიმი ბ. ლ. [illegible] სიფილისი და ვენერიული [illegible] ლებანი. შეშხაპუნება „606" და [illegible] მიიღება დილით 9—11, საღამოთ [illegible] ს. მიხეილის პროს. სასტუმრო „[illegible]" პირდაპირ № 116 ტელ. 14—[illegible]

ექიმი [illegible] იღებს სპეციალურად — შინაგანი (ცხვირის და მისი შედეგების დასნეულება) სისხლის ნაკლებობით, [illegible] ფილტვისა, ქარებითა და სხვა შინაგანი სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ საღამოთი 4—6 საათამდე. ელექტროტერაპია. მისამართი: მოსკოვის ქ. [illegible] ზემელის აფთიაქის ახლო.

ექიმი დ. ი. [illegible] ლებულობს შინაგან, ყურის, [illegible] ცხვირის სნეულობით ავადმყოფებს დილის 12—[illegible] ნახ. საათ. საღამოს [illegible] საათ. მისამართი: [illegible] ქუჩა 7. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, ტელეფონი 16—65.

საავტიაქო საზღვარგარეთელ საქონელს

ბითუმ ფასებში აწოდებს აფთიაქებს და სააფთიაქო საწყობებს **ი. გ. ლიბერზონ**[illegible]

საწყობთან არის საზღვარგარეთული კოსმეტიკის განყოფილება. ადრესი: [illegible]ვის ქ. № 7—ეზოში. ღიაა დილის 9—3 საათ. და საღ. 5—7 საათ. (1[illegible]

მე-2 საარტილერიო დივიზიონის სამმართველო, რომელიც მოთავსებულია საბედის ქუჩაზე № 119, ამით აცხადებს, რომ კვირას, ამა ენკენისთვის დილით 10 საათისთვის დანიშნულია

საჯარო ვაჭრობა

აღნიშნული დივიზიონის უვარგის საწ კავების (овоз) გაყიდვაზე. (3—[illegible]

20 ენკენისთვეს ქ. სურამში იხსნება უმაღლესი პირველდაწყ[illegible] ოთხ კლასიანი სასწავლებელი.

ვაჟებისა და ქალებისათვის, რომელიც უდრის გიმნაზიის პირველ ოთხ [illegible]
სწავლა ქართულ ენაზე.
სწავლის ფასი ნახევარ წელიწადში 200—300 მანეთი.
თხოვნები მიიღება 19 ენკენისთვემდე, სასწავლებლის გამგის სახელზე [illegible] რამის ქალაქის თვითმართველობაში.
სომეხ მოწაფეებისათვის სავალდებულოა სომხური ენა და სომხეთის ის[illegible]

სახელმწიფო მოსამსახურეთა ეკონომიური ს-ბა ქ. თფილ[illegible] კვირას, 14 სექტემბერს 1919 წელს 9 ნახ. საათზე დილით მუშათა კლუბ[illegible] ხეილის ქ. სახლი 65) საზაფხულო შენობაში დანიშნულია სახელმწიფო [illegible] სახურეთა ეკონომიურ საზოგადოების წევრთა საზოგადო კრება. დღის წე[illegible] 1) გამგეობის მოხსენება საზოგადოების საქმეების მდგომარეობის შესახ[illegible] არჩევა გამგეობის წევრების და მათი კანდიდატებისა., 3) სარევიზიო კ[illegible] ერთი წევრის არჩევა., 4) მიმდინარე კითხვები. ამასთან გამგეობა მოაგონ[illegible] ზოგადოების წევრებს, რომ თუ აღნიშნულ დროზე 9 ნახ. საათზე ს[illegible] კრება არ შესდგა წევრთა საკმაო რიცხვის გამოუცხადებლობის გამ[illegible] კრება გაიხსნება იმ დილითვე 10 ნახ. საათზე და კანონიერად ითვლ[illegible] დენი წევრიც არ უნდა გამოცხადდეს.

გამგეობა. (4—[illegible]

*) ამ წერილის დაბეჭდვა დაგვიანდა.